

รูปแบบการพัฒนาศักยภาพทางดนตรีของนักศึกษาโดยการเรียนรู้แบบร่วมมือที่สอนน้อง *

The Model of Students' Musical Potential Development Using Cooperative Learning by Peer Teaching Method

อรปรียา ญาณะชัย (Onpreeya Yanachai)**

ณัฐพร อารีญาติ (Nattaporn Arreeyatt)***

พนมพร ศิริธภาพร (Panomporn Sirithaporn)****

ดุษฎี อนุภากร (Dusadee Oopakarn)*****

วัชรารณณ์ บุญยรักษ์ (Wacharaporn Boonyarug)*****

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์หลักคือ สร้างรูปแบบการพัฒนาศักยภาพทางดนตรีของนักศึกษาโดยการเรียนรู้แบบร่วมมือที่สอนน้อง ซึ่งมีวัตถุประสงค์ย่อยตามขั้นตอนดังนี้ 1) ศึกษาสภาพ ปัญหา และแนวทางในการจัดการเรียนรู้ทางดนตรี 2) สร้างและตรวจสอบรูปแบบการพัฒนาศักยภาพทางดนตรีของนักศึกษาโดยการเรียนรู้แบบร่วมมือที่สอนน้อง 3) ศึกษาผลการใช้รูปแบบการพัฒนาศักยภาพทางดนตรีของนักศึกษาโดยการเรียนรู้แบบร่วมมือที่สอนน้อง และ 4) ประเมินรูปแบบการพัฒนาศักยภาพทางดนตรีของนักศึกษาโดยการเรียนรู้แบบร่วมมือที่สอนน้อง ดำเนินการตามระเบียบวิธีวิจัยและพัฒนา กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยมี 2 กลุ่มคือรุ่นที่ผู้สอนจำนวน 25 คนและรุ่นน้องผู้เรียนจำนวน 21 คน ซึ่งได้จากการสุ่มอย่างง่ายและใช้แบบแผนการวิจัยแบบ One Group Pretest – Posttest Design ระยะเวลาในการทดลองรูปแบบ 6 เดือน กิจกรรมดนตรีที่นำมาใช้มี 7 กิจกรรม ได้แก่ 1) เพลงภาษาไทยสำหรับเด็กปฐมวัย 2) เพลงภาษาอังกฤษสำหรับเด็กปฐมวัย 3) คำกลอนประกอบจังหวะ 4) การตีกลอง 5) เกมประกอบจังหวะ 6) การเคลื่อนไหวและจังหวะ และ 7) กิจกรรมเตรียมเด็กให้สงบ พร้อมทั้งแผนการจัดกิจกรรม เครื่องมือในการเก็บข้อมูลมี 2 ชุด ชุดที่ 1 สำหรับประเมินศักยภาพทางดนตรีแบ่งเป็น

* เพื่อเผยแพร่ผลงานวิจัย ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อคณะที่รับผิดชอบการพัฒนาเด็กศึกษาคู

This article was written to disseminate the research result , it's benefit for Faculty of Education.

** ประธานหลักสูตรสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัยเป็นหัวหน้าโครงการวิจัย

Head of Early Childhood Program as researcher, e-mail: onpreeyanachai@gmail.com.

*** อาจารย์ประจำสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย

Instructor in Early Childhood Program as co-researcher, e-mail: Allo9_love@hotmail.com

**** ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประจำสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย

Instructor in Early Childhood Program as co- researcher, e-mail: Pasirin@hotmail.com.

***** อาจารย์ประจำสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย

Instructor in Early Childhood Program as co-researcher, e-mail

***** อาจารย์ประจำสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย

Instructor in Early Childhood Program as co-researcher, e-mail: watcharapornboonyarug@gmail.com

ของรุ่นที่ผู้สอน ได้แก่ 1) แบบทดสอบความรู้ทางดนตรี 2) แบบประเมินพฤติกรรมการจัดการกิจกรรมดนตรี และ 3) แบบประเมินเจตคติที่มีต่อกิจกรรมดนตรี และของรุ่นน้องผู้เรียน ได้แก่ 1) แบบทดสอบความรู้ และ 2) แบบประเมินศักยภาพทางดนตรีของนักศึกษา ชุดที่ 2 สำหรับประเมินรูปแบบฯ ได้แก่ แบบประเมินความคิดเห็นที่มีต่อรูปแบบฯ และการเขียนสะท้อนคิด วิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณโดยการหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าที วิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ ได้แก่ การจับกลุ่มข้อมูลประเด็นหลัก และวิเคราะห์สรุปอุปนัย

ผลการวิจัยมีดังนี้

1. สภาพปัญหาการจัดการเรียนรู้ทางดนตรีของนักศึกษาปฏิบัติการสอน พบว่า นักศึกษาควบคุมชั้นเรียนไม่ได้ เพราะจัดกิจกรรมดนตรีไม่น่าสนใจ ส่วนใหญ่ร้องเพลงผิดและเพี้ยน ด้วยเหตุที่ขาดการฝึกซ้อมไม่แสวงหาความรู้ และไม่มีการวางแผน ขาดการเตรียมตัว และไม่รับผิดชอบงานกลุ่ม สำหรับแนวทางในการจัดการเรียนรู้ทางดนตรี นักศึกษาควรพัฒนาตนเองด้วยการวางแผน การศึกษาหาความรู้ ฝึกซ้อมเป็นประจำ วิเคราะห์และประเมินตนเองได้ และเรียนรู้ตลอดเวลา

2. รูปแบบการพัฒนาศักยภาพทางดนตรีของนักศึกษาโดยการเรียนรู้แบบร่วมมือที่สอนน้องสร้างขึ้นบนพื้นฐานของปรัชญาการศึกษาพัฒนาการนิยม ทฤษฎีสุนทรีย และทฤษฎีการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองมีองค์ประกอบหลัก 6 ขั้นตอน ได้แก่ 1) ขั้นวางแผน 2) ขั้นศึกษาหาความรู้ 3) ขั้นฝึกซ้อมภายใต้การดูแลอย่างใกล้ชิด 4) ที่สอนน้อง 5) ขั้นประเมินเพื่อพัฒนา และ 6) ขั้นสะท้อนความคิด ซึ่งผลการตรวจสอบรูปแบบฯ พบว่ามีค่ามาตรฐานในระดับมากที่สุด (4.64 ถึง 4.75)

3. ศึกษาผลการใช้รูปแบบการพัฒนาศักยภาพทางดนตรีของนักศึกษาโดยการเรียนรู้แบบร่วมมือที่สอนน้อง พบว่า รุ่นที่ผู้สอนสามารถพัฒนาและวางแผนการสอนได้ เห็นความสำคัญของการเตรียมการ วิเคราะห์จุดอ่อนและจุดแข็งได้ พัฒนาเทคนิคต่างๆ ดีขึ้นตามลำดับ เรียนรู้ด้วยการใคร่ครวญตลอดเวลา และผลคะแนนเฉลี่ยศักยภาพทางดนตรีของรุ่นที่ผู้สอนหลังการทดลองด้านความรู้สูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 คะแนนเฉลี่ยด้านความสามารถในการจัดกิจกรรมดนตรีสูงขึ้นตามลำดับและมีเจตคติต่อการจัดกิจกรรมดนตรีในระดับมากที่สุด ส่วนรุ่นน้องผู้เรียนมีคะแนนเฉลี่ยด้านความรู้ทางดนตรีหลังการทดลองสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และมีความพึงพอใจต่อการเรียนกิจกรรมดนตรีในระดับมาก โดยมีความตระหนักถึงประโยชน์ของกิจกรรมดนตรีสำหรับเด็กปฐมวัยในระดับมากที่สุด

4. ผลการประเมินรูปแบบฯ ของรุ่นที่ผู้สอน พบว่า นักศึกษาทุกคนเห็นด้วยกับการนำรูปแบบการพัฒนาศักยภาพทางดนตรีโดยการเรียนรู้แบบร่วมมือที่สอนน้องมาใช้ในการพัฒนาศักยภาพทางดนตรีของนักศึกษาในระดับมากที่สุด และจากการสะท้อนคิดพบว่า นักศึกษามีความมุ่งมั่นในการพัฒนาตนเองให้ดีขึ้น และภาคภูมิใจที่ได้สอนน้อง

คำสำคัญ : รูปแบบ, ศักยภาพทางดนตรี, การเรียนรู้แบบร่วมมือที่สอนน้อง

Abstract

The purpose of this study was to develop the model of student's musical potential development, in accordance of the following process; 1) defining problems in learning music, 2) designing and examining the model, 3) testing the model, and 4) evaluating the model. The samples were 2 groups, 25 third-year-student tutors and 21 first-year-student tutees which were selected by simple random sampling. The research was designed by using group pretest-posttest design. Testing the model duration took 6 months. Seven music activities were used in training: 1) Thai song for early childhood children, 2) English song for early childhood children, 3) rhymes, 4) drumming, 5) singing game, 6) rhythm and movement and 7) grab attention, which included activity plans. Instruments for data collection were divided into 2 sets: the first set was the instrument for assessing the musical potential for tutors consisted of a music knowledge test, a performance evaluation form over the management of the music activity, and a music activities attitude assessment. Instrument for assessing the musical potential for tutees consisted of a music knowledge test and a music potential form. The other set was the instrument for evaluating a model consisted of an evaluation form for examining the model and writing reflection. Arithmetic mean, Standard deviation, t-test were applied to analyze the results of the study, while the qualitative data was analyzed by domain analysis and inductive analysis.

The research findings were as follows:

1. The music teaching problems of student teacher showed that student teacher couldn't run lesson smoothly because music activity might be not interesting. Most of student teacher sing out of tune because of lack of practice, research, preparation, and teamwork. Student teacher should improve themselves by self-studying, practicing regularly, being able to evaluate themselves and reflections.

2. The model of students' musical potential development using peer teaching method based on Progressivism Philosophy, Field Theory, and Constructivism Theory to enhance students' musical potential. There were six steps of the instruction: 1) planning 2) studying 3) practicing 4) peer teaching 5) evaluation for development and 6) reflection. The result of the 4 standard examining by 7 experts were at the highest. (4.64 to 4.75)

3. After testing the model; the result revealed that the tutors were able to develop plans, realize to preparation, analyze strengths and weaknesses, improve techniques, and learn deeply. The average scores on musical potential in music knowledge of tutors was higher than

before with statistically significant differences at .01. The average scores on a management of the music activity performance was higher up respectively and the average scores on the attitude towards the activities were at the highest level. In addition, the average scores on musical potential in music knowledge of tutees was higher than before with statistically significant differences at .01. and the average scores on the attitude towards the activities were at the highest level and also realized benefits of early childhood music activities at the highest level.

4. The result of model evaluation from the tutors showed that they all thought that the model was effective at the highest level. Moreover, students aimed for improving themselves and proud of being teachers.

Keywords: model/ musical potential/ cooperative learning by peer teaching/

บทนำ

หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาระดับมัธยมศึกษา (5ปี) คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์ (2557: 2) มุ่งหวังให้บัณฑิตมีคุณลักษณะที่สำคัญคือ มีความรัก ศรัทธา ภูมิใจในวิชาชีพครู มีจิตสำนึกในการพัฒนาตนเอง สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีบุคลิกภาพเหมาะสม มีความประพฤติดีเป็นแบบอย่างที่ดี มีความรู้ความสามารถในวิชาชีพครู สามารถวิเคราะห์ วางแผน แก้ปัญหา ใฝ่รู้ ใฝ่เรียน กระตือรือร้น แสวงหาความรู้ พัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง และนำความรู้ที่ศึกษามาประยุกต์ใช้ได้เป็นอย่างดี จากที่กล่าวมานี้เป็นเป้าหมายในการผลิตบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาระดับมัธยมศึกษา จึงควรเริ่มวางรากฐานตั้งแต่การเรียนในชั้นปีที่ 1 จนถึงปีที่ 4 เพื่อพัฒนานักศึกษาให้มีประสิทธิภาพสูงสุดก่อนปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา แต่ในการวิพากษ์หลักสูตรดังกล่าวจากผู้ทรงคุณวุฒิได้ให้ข้อสังเกตว่า นักศึกษามีความรู้ด้านวิธีสอนเด็กปฐมวัย แต่อาจจะไม่เพียงพอต่อการจัดการเรียนรู้ในสภาพจริง จึงควรเน้นให้นักศึกษาได้รับประสบการณ์ตรง พัฒนาเทคนิคและวิธีสอน เช่น เพลง เกม คำกลอนฯ (ธีราพร กุลนานันท์. 2554: 101) ซึ่งสอดคล้องกับรายงานสรุปผลการประชุมสัมมนาครูพี่เลี้ยงและนักศึกษาปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2558 (ณัฐพร อารีญาติ. 2558: 7) ที่ระบุว่า นักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาระดับมัธยมศึกษาไม่สามารถควบคุมชั้นเรียนได้ ขาดทักษะการสอน ร้องเพลงได้น้อย เคาะจังหวะไม่สอดคล้องกับเพลง เล่นเกมช้า ๆ ขาดเทคนิคการสร้างความสนใจ ขาดภาวะผู้นำ และไม่สนใจที่จะร่วมกันทำงานกลุ่ม ทั้งที่เป็นระยะสุดท้ายของการปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา ดังนั้นสาขาวิชาจึงควรค้นคิดวิธีการพัฒนานักศึกษาโดยเฉพาะกิจกรรมดนตรีสำหรับเด็กปฐมวัย เพื่อให้เด็กมีความพร้อมสูงสุดในระยะที่ศึกษาอยู่ในมหาวิทยาลัย และมีประสบการณ์ความสำเร็จในการสอน โดยเริ่มจากรายวิชาเพลงและกิจกรรมการเคลื่อนไหวสำหรับเด็กปฐมวัย วิธีสอนและการจัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย และการฝึกปฏิบัติวิชาชีพครูระหว่างเรียน

ธีระเกียรติ เจริญเศรษฐศิลป์ (2558. ออนไลน์) ได้นำเสนอแนวคิดในการพัฒนานักศึกษาคูหาว่า การสอนแบบที่สอนน้องเป็นวิธีการที่น่าสนใจ เพราะได้ประโยชน์ทั้งผู้เรียน รุ่นพี่ที่สอนน้อง และครู เพราะเมื่อ รุ่นพี่ไปสอน น้องจะไม่เกร็ง กลับตื่นเต้นและสนใจเรียน กล้าพูดกล้าถาม ส่วนรุ่นพี่ได้เตรียมตัวศึกษาค้นคว้า มากกว่าในบทเรียน เพื่อเตรียมตอบข้อซักถาม ทำให้รุ่นพี่ได้ความรู้เพิ่มขึ้น ส่วนครูจะได้ประโยชน์จากการเห็น เทคนิควิธีการของรุ่นพี่ใช้ ซึ่งมีความแปลก แตกต่างจากวิธีเดิม ซึ่งมีความสนุกสนาน และสิ่งสำคัญคือเกิดความ ภาคภูมิใจพร้อมจะเป็นครูในอนาคต ซึ่งเชื่อได้ว่าคนเหล่านี้จะเป็นครูที่ดีและมีประสิทธิภาพ ไวโกสกี (Vygotsky's Theory. n.d; in Hagan, 2003; online) ได้กล่าวถึง การสอนแบบเพียร์ (Peer Teaching) ว่าเป็นการเรียนรู้แบบร่วมมือที่ผู้เรียนเป็นผู้สอน และวิปเปิล (Whipple, 1987: 3) กล่าวว่า การเรียนรู้จากการสอนผู้อื่นเป็นการเรียนรู้แบบร่วมมือวิธีหนึ่งที่ทำให้ผู้เรียนและผู้สอนมีส่วนร่วมกันคิดวางแผน และลงมือ ปฏิบัติโดยผ่านประสบการณ์ตรง เอกซิส เซนต์เตอร์ (The Access Center, n.d. online) อธิบายว่า การสอน แบบเพียร์นั้นมี 3 แบบ ได้แก่ 1) การสอนข้ามอายุ (Cross Age Tutoring) หรือสอนต่างอายุจึงเป็นพี่สอนน้อง 2) ผู้ช่วยการเรียนรู้ (Peer Assisted Tutoring) และ 3) เพื่อนจับคู่สอนกันเอง (Reciprocal Peer Tutoring) ซึ่ง คาลโคสกี (Kalkoski, 1995: online) ได้กล่าวถึงคุณค่าความสำคัญและประโยชน์ที่ผู้สอนได้รับดังนี้ ได้ทบทวนบทเรียนมากขึ้น รู้วิธีการสร้างองค์ความรู้ใหม่ สามารถอธิบายความรู้ได้อย่างชัดเจน มีความมั่นใจใน ตนเองมากขึ้นและพร้อมที่จะเรียนรู้เรื่องใหม่ มีผลการเรียนดีขึ้น รู้วิธีเรียน วิธีสอน วิธีประเมิน รวมถึงการใช้ เทคนิคการคาดเดาข้อสอบ มีความมุ่งมั่น มีความคิดที่จะช่วยเหลือผู้อื่น พัฒนาความสามารถในการสื่อสารดีขึ้น เกิดประสบการณ์ซึ่งจะนำไปสู่เป้าหมายของอาชีพ รู้จักเห็นอกเห็นใจผู้อื่น มีความรู้สึกที่ดี พัฒนาความรู้ทั่วไป ตระหนักรู้เกี่ยวกับความรับผิดชอบต่อตนเองและผู้อื่น มีความคงทนในการเรียนรู้ และถ่ายทอดความรู้ไปยังผู้อื่น ได้ ส่วนผู้เรียนมีการพัฒนาดังนี้ ทักษะการเรียนรู้ทางวิชาการ การพัฒนาบุคลิกภาพทางสังคม และระเบียบวินัย เสริมสร้างความสัมพันธ์อันดีต่อผู้อื่น นอกจากนี้ยังมีงานวิจัยของ เวลดอลล์ และโคลมาร์ (Whelldall and Colmar, 1990: abstract) ยังพบว่า พี่ที่สอนน้องจะมีผลต่อความรู้สึกน้องมากกว่าความรู้ ดังนั้นผู้สอนจึงควร ฝึกฝนและพัฒนาตนเองให้มีความพร้อมตลอดเวลา ควรตรวจสอบความก้าวหน้าทั้งในหน้าที่รับผิดชอบ และการ ดูแลผู้อื่น นอกจากนี้ ปิรามิดแห่งการเรียนรู้ของ เบเทิล มายน์ (Bethel Maine, 2010: online) ได้กล่าวว่า การ สอนผู้อื่น เช่น การสอนพิเศษ จะช่วยให้จำเนื้อหาสาระได้ถึง 90% และสุภาณี เส็งศรี (2554: 129) ได้นำวิธีการ สอนแบบที่สอนน้องมาจัดกิจกรรมเพื่อฝึกทักษะการวิจัยและพัฒนาการศึกษา พบว่า วิธีการนี้สามารถสร้างเสริม ความสามัคคีในกลุ่ม และพัฒนาการสร้างมนุษยสัมพันธ์ ทำให้นิสิตมั่นใจในตนเอง อีกทั้งยังช่วยแก้ปัญหาการ เรียนซ่อมเสริมให้แก่ผู้เรียน กระตุ้นให้เกิดการอยากรู้ เพื่อนำไปใช้ในการพัฒนาตนเองต่อไป ช่วยให้เกิดความสัมพันธ์อันดี ไว้วางใจกันและกัน กล้าซักถาม เคารพในบทบาทที่สอดคล้องกับวัฒนธรรมไทย และการประสานช่วยเหลือ ตอบข้อซักถาม ติดตามประเมินผล ทำให้เกิดความพึงพอใจ และเรียนรู้ได้เป็นอย่างดี

ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้ารูปแบบการพัฒนาศักยภาพทางดนตรีของนักศึกษา แต่ขณะนี้ยังไม่มีหลักฐาน งานวิจัยที่ตอบได้ว่ารูปแบบที่เหมาะสมในการพัฒนาศักยภาพทางดนตรีของนักศึกษาควรเป็นอย่างไร จึงเห็นควร ที่จะสร้างรูปแบบการพัฒนาศักยภาพทางดนตรีของนักศึกษาโดยการเรียนรู้แบบร่วมมือที่สอนน้อง เพื่อค้นหา รูปแบบที่เหมาะสมโดยใช้กระบวนการศึกษาอย่างเป็นระบบ จึงเป็นที่มาของการวิจัยในครั้งนี้

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อสร้างรูปแบบการพัฒนาศักยภาพทางดนตรีของนักศึกษาโดยการเรียนรู้แบบร่วมมือที่สอนน้อง
สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์

วัตถุประสงค์ย่อยตามขั้นตอนมีดังนี้

1. ศึกษาสภาพ ปัญหา และแนวทางในการจัดการเรียนรู้ทางดนตรี
2. สร้างและตรวจสอบรูปแบบการพัฒนาศักยภาพทางดนตรีของนักศึกษาโดยการเรียนรู้แบบร่วมมือที่สอนน้อง
3. ศึกษาผลการใช้รูปแบบการพัฒนาศักยภาพทางดนตรีของนักศึกษาโดยการเรียนรู้แบบร่วมมือที่สอนน้อง
4. ประเมินรูปแบบการพัฒนาศักยภาพทางดนตรีของนักศึกษาโดยการเรียนรู้แบบร่วมมือที่สอนน้อง

ขอบเขตการวิจัย

1. ประชากรที่ใช้ในการศึกษา
ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย ชั้นปีที่ 1 และ 3 จำนวนชั้นปีละ 2 กลุ่มที่กำลังศึกษาในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2559 จำนวน 100 คน
กลุ่มตัวอย่าง คือ นักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย 2 กลุ่ม คือชั้นปีที่ 1 และ 3 section 02 ซึ่งได้จากการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) นักศึกษาชั้นปีที่ 3 เป็นรุ่นพี่ผู้สอน (tutors) กิจกรรมดนตรีจำนวน 25 คน และนักศึกษาชั้นปีที่ 1 เป็นรุ่นน้องผู้เรียนกิจกรรมดนตรีจำนวน 21 คน (tutees)
2. ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย
ตัวแปรต้น คือ รูปแบบการพัฒนาศักยภาพทางดนตรีของนักศึกษาโดยการเรียนรู้แบบร่วมมือที่สอนน้อง
ตัวแปรตาม คือ ผลการใช้รูปแบบฯ
3. เนื้อหาของกิจกรรมดนตรีมี 7 กิจกรรม ได้แก่ เพลงสำหรับเด็กปฐมวัย เพลงภาษาอังกฤษสำหรับเด็ก คำกลอนประกอบจังหวะ การตีกลอง เกมประกอบจังหวะสำหรับเด็กปฐมวัย การเคลื่อนไหวและจังหวะ และกิจกรรมเตรียมเด็กให้สงบ(กิจกรรมเก็บเด็ก)
4. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลแบ่งเป็น 2 ชุด
ชุดที่ 1 สำหรับประเมินศักยภาพทางดนตรีของนักศึกษา 2 กลุ่ม
กลุ่มที่ 1 รุ่นพี่ผู้สอนกิจกรรมดนตรีมีดังนี้
 - 1.1 แบบทดสอบความรู้ทางดนตรีก่อนและหลังการทดลองใช้รูปแบบฯ
 - 1.2 แบบประเมินพฤติกรรมการความสามารถในการจัดกิจกรรมดนตรี
 - 1.3 แบบประเมินเจตคติที่มีต่อกิจกรรมดนตรี

กลุ่มที่ 2 รุ่นน้องผู้เรียนกิจกรรมดนตรีมีดังนี้

1.1 แบบทดสอบความรู้ทางดนตรีก่อนและหลังการจัดกิจกรรมดนตรี

1.2 แบบประเมินศักยภาพทางดนตรีของนักศึกษา

ชุดที่ 2 สำหรับประเมินรูปแบบฯ จากรุ่นพี่ผู้สอนกิจกรรมดนตรี โดยใช้แบบประเมินความคิดเห็นที่มีต่อรูปแบบฯ และการเขียนสะท้อนคิด

5. ระยะเวลาของการดำเนินการวิจัยรวมทั้งสิ้น 24 เดือน ซึ่งมี 4 ขั้นตอนดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาสภาพ ปัญหา และแนวทางในการจัดการเรียนรู้ทางดนตรีในปีการศึกษา 2558 เดือนธันวาคม 2558 และสรุปผลการศึกษาสภาพ ปัญหาและแนวทางในการจัดการเรียนรู้ทางดนตรีใช้เวลา 3 เดือน (ธันวาคม 2558 ถึง กุมภาพันธ์ 2559)

ขั้นตอนที่ 2 การสร้างและตรวจสอบรูปแบบการพัฒนาศักยภาพทางดนตรีของนักศึกษาโดยการเรียนรู้แบบร่วมมือที่สอนน้องใช้เวลา 10 เดือน (มีนาคม 2559 ถึง ธันวาคม 2559)

ขั้นตอนที่ 3 การศึกษาผลการใช้รูปแบบการพัฒนาศักยภาพทางดนตรีของนักศึกษาโดยการเรียนรู้แบบร่วมมือที่สอนน้อง ซึ่งเป็นการทดลองรูปแบบฯใช้เวลา 6 เดือนโดยเริ่มทดลองใช้รูปแบบเดือนมกราคม 2560 – มิถุนายน 2560 ซึ่งมี 3 ขั้นตอน 1) ขึ้นกำหนดเป้าหมายเตรียมการสอนน้อง (มกราคม) 2) ขึ้นวางแผนและฝึกซ้อม (กุมภาพันธ์ ถึง พฤษภาคม) 3) ขึ้นการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือที่สอนน้อง (มิถุนายน)

ขั้นตอนที่ 4 ประเมินรูปแบบการพัฒนาศักยภาพทางดนตรีของนักศึกษาโดยการเรียนรู้แบบร่วมมือที่สอนน้องและสรุปผลการประเมินรูปแบบฯ 5 เดือน (กรกฎาคม – พฤศจิกายน 2560)

วิธีดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยสร้างรูปแบบการพัฒนาศักยภาพทางดนตรีของนักศึกษาโดยการเรียนรู้แบบร่วมมือที่สอนน้อง โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยและพัฒนา (Research and Development) ที่เป็นการวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Method) ที่ประกอบด้วยวัตถุประสงค์ย่อย 4 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาสภาพ ปัญหา และแนวทางการจัดการเรียนรู้ทางดนตรี

การศึกษาสภาพ ปัญหา และแนวทางการจัดการเรียนรู้ทางดนตรีของนักศึกษา สาขาวิชาการศึกษา ปฐมวัย คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์ จากครูพี่เลี้ยงในโรงเรียนเครือข่าย 4 โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนอนุบาลอุดรดิตถ์ โรงเรียนอนุบาลแพร่ โรงเรียนบ้านดอนศรีเสริมกสิกร และโรงเรียนเทศบาลวัดเกษมจิตตาราม รวมครูพี่เลี้ยงทั้งหมด 22 คน และนักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัยที่ปฏิบัติการสอน ภาคเรียนที่ 2 รวมทั้งสิ้น 38 คน โดยใช้เทคนิคการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) เครื่องมือที่ใช้เป็นประเด็นคำถามปลายเปิดแบบไม่มีโครงสร้าง เกี่ยวกับสภาพ ปัญหา และแนวทางการจัดการเรียนรู้ทางดนตรีของนักศึกษา วิเคราะห์ข้อมูล โดยการวิเคราะห์จับกลุ่มข้อความประเด็นหลัก (Domain Analysis) วิเคราะห์สรุปแบบอุปนัย (Analytic Induction) และเขียนพรรณนาวิเคราะห์สรุป (Analytical Description)

ขั้นตอนที่ 2 สร้างและตรวจสอบรูปแบบการพัฒนาศักยภาพทางดนตรีของนักศึกษาโดยการเรียนรู้แบบร่วมมือที่สอนน้อง

ผู้วิจัยได้นำผลการสรุปข้อมูลจากขั้นตอนที่ 1 และศึกษาเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องมาวิเคราะห์ และสังเคราะห์ปรัชญาการศึกษาแบบพัฒนาการ (Progressivism) ทฤษฎีการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง (Constructivism) ทฤษฎีสถาน (Field Theory) ทฤษฎีการเรียนรู้แบบก้าวหน้า การเรียนรู้แบบร่วมมือที่สอนน้อง (Cooperative Learning by Peer Teaching) กิจกรรมดนตรีสำหรับเด็กปฐมวัย เพื่อร่างรูปแบบการพัฒนาศักยภาพทางดนตรีของนักศึกษาโดยการเรียนรู้แบบร่วมมือที่สอนน้อง พร้อมทั้งแบบประเมินศักยภาพทางดนตรีและรูปแบบฯ คู่มือการใช้รูปแบบฯ เพื่อตรวจสอบมาตรฐาน 4 ด้าน อันได้แก่ ความเป็นไปได้ (Feasibility Standards) ความเหมาะสม (Propriety Standards) ความถูกต้องครอบคลุม (Accuracy Standards) และความเป็นประโยชน์ (Utility Standards) ของ สตีฟเฟิลบีและคณะ (Stufflebeam and others, 2006; อ้างถึงใน สุวิมล ว่องวานิช. 2549: 54-56) จากผู้ทรงคุณวุฒิ 7 คน โดยประเมินจากแบบสอบถามความคิดเห็นที่เป็นมาตรฐานประเมินค่า (Rating Scale) 5 ระดับตามแบบของ ลิเคิร์ต (Likert Scale) นำมาวิเคราะห์ปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ พร้อมกันนี้ได้หาคุณภาพเครื่องมือวิจัยที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูลได้แก่ แบบทดสอบความรู้ทางดนตรี แบบประเมินพฤติกรรมความสามารถในการจัดกิจกรรมดนตรี แบบประเมินเจตคติทางดนตรีที่มีต่อกิจกรรมดนตรี แบบประเมินความคิดเห็นที่มีต่อรูปแบบฯ และแบบประเมินความพึงพอใจต่อการเข้ารับการอบรมกิจกรรมดนตรี ตรวจสอบคุณภาพโดยการวิเคราะห์ความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยผู้เชี่ยวชาญ 3 คน

ขั้นตอนที่ 3 ศึกษาผลการใช้รูปแบบการพัฒนาศักยภาพทางดนตรีของนักศึกษาโดยการเรียนรู้แบบร่วมมือที่สอนน้อง

ผู้วิจัยทดลองใช้รูปแบบฯ กับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักศึกษาชั้นปีที่ 3 section 02 รุ่นที่ผู้สอนกิจกรรมดนตรี จำนวน 25 คน ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2559 (มกราคม ถึง มิถุนายน 2560) ใช้แบบแผนการทดลองแบบกลุ่มเดียวทดสอบก่อน – หลังการทดลอง (One Group Pretest- Protest Design) ขั้นตอนในการทดลองแบ่งเป็น 3 ระยะ 1) ขึ้นกำหนดเป้าหมายเตรียมการสอนน้อง (มกราคม) 2) ขึ้นวางแผนและฝึกซ้อม (กุมภาพันธ์ ถึง พฤษภาคม) 3) ขึ้นการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือที่สอนน้อง (4 ถึง 7 มิถุนายน) สร้างเครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูล 4 ชนิดดังนี้

1) สร้างแบบทดสอบความรู้ทางดนตรี ซึ่งเป็นข้อสอบปรนัย 4 ตัวเลือกจำนวน 25 ข้อ ซึ่งได้หาคุณภาพทั้งความเที่ยงตรงและความเชื่อมั่น คือตรวจความเที่ยงตรงโดยผู้เชี่ยวชาญ 3 คน พิจารณาข้อคำถามแต่ละข้อ พบว่าทุกข้อมีค่า IOC เกินกว่า .8 ทั้งนี้ได้ปรับข้อคำถามและตัวเลือกให้ชัดเจน ตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ หลังจากนั้นนำแบบทดสอบไปทดลองกับนักศึกษาที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 20 คน เพื่อวิเคราะห์คุณภาพของแบบทดสอบโดยการวิเคราะห์ความยากง่าย (p) ระหว่าง .29 ถึง .81 ค่าอำนาจจำแนก (r) ระหว่าง .28 ถึง .72 และค่าความเชื่อมั่น (R^2) ของคูเลอร์ ริชาร์ดสัน พบว่า มีค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบทั้งฉบับเท่ากับ .90 เมื่อได้เครื่องมือที่มีคุณภาพทั้งความเที่ยงตรงและความเชื่อมั่นแล้ว จึงนำไปเก็บข้อมูลในการทดลองจริง

2) สร้างแบบประเมินพฤติกรรมการจัดการกิจกรรมดนตรีเป็นมาตราส่วน 5 ระดับ ซึ่งได้หาคุณภาพทั้งความเที่ยงตรง และความเชื่อมั่น คือตรวจสอบความเที่ยงตรงโดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 คน พิจารณาข้อคำถามแต่ละข้อ พบว่าทุกข้อมีค่า IOC เกินกว่า .7 ทั้งนี้มีข้อเสนอให้ปรับปรุงเกณฑ์การประเมิน และภาษา ตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ หลังจากนั้นจึงนำแบบประเมินไปทดลองเก็บข้อมูลกับนักศึกษาที่กำลังฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูจำนวน 20 คน เพื่อวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นด้วยวิธีของ ครอนบัก พบว่าค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ 0.76 เมื่อได้เครื่องมือที่มีคุณภาพทั้งความเที่ยงตรงและความเชื่อมั่นแล้ว จึงนำไปเก็บข้อมูลในการทดลองจริง

3) สร้างแบบประเมินเจตคติที่มีต่อกิจกรรมดนตรีเป็นมาตราส่วน 5 ระดับ ซึ่งได้หาคุณภาพทั้งความเที่ยงตรง และความเชื่อมั่น คือตรวจสอบความเที่ยงตรงโดยผู้เชี่ยวชาญ 3 คน พิจารณาข้อคำถามแต่ละข้อ พบว่าทุกข้อมีค่า IOC ระหว่าง .8 - 1 ทั้งนี้มีข้อเสนอให้ปรับภาษา ตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ หลังจากนั้นจึงนำแบบประเมินไปทดลองเก็บข้อมูลกับนักศึกษาที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 20 คน เพื่อวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นด้วยวิธีของครอนบัก พบว่า ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ 0.79 เมื่อได้เครื่องมือที่มีคุณภาพทั้งความเที่ยงตรงและความเชื่อมั่นแล้ว จึงนำไปเก็บข้อมูลในการทดลองจริง

4) สร้างแบบประเมินศักยภาพทางดนตรีของนักศึกษาเป็นมาตราส่วน 5 ระดับ ซึ่งได้หาคุณภาพทั้งความเที่ยงตรงและความเชื่อมั่น คือตรวจสอบความเที่ยงตรงจากผู้เชี่ยวชาญ 3 คน พิจารณาข้อคำถามแต่ละข้อ พบว่า ทุกข้อมีค่า IOC ระหว่าง .8 - 1 ทั้งนี้มีข้อเสนอแนะให้พิจารณาความคล้ายคลึงเพื่อขจัดความซ้ำซ้อน หลังจากนั้นจึงนำแบบประเมินไปทดลองเก็บข้อมูลกับนักศึกษาที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 20 คน เพื่อวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นด้วยวิธีของครอนบัก พบว่า ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ 0.78 เมื่อได้เครื่องมือที่มีคุณภาพทั้งความเที่ยงตรงและความเชื่อมั่นแล้ว จึงนำไปเก็บข้อมูลในการทดลองจริง สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ การหาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และวิเคราะห์คะแนนก่อนและหลังการอบรมใช้ t-test Dependent

ขั้นตอนที่ 4 ประเมินผลการใช้รูปแบบการพัฒนาศักยภาพทางดนตรีของนักศึกษาโดยการเรียนรู้แบบร่วมมือที่สอนน้อง

ผู้วิจัยสร้างแบบประเมินความคิดเห็นที่มีต่อรูปแบบการพัฒนาศักยภาพทางดนตรีโดยการเรียนรู้แบบร่วมมือที่สอนน้องเป็นมาตราส่วน 5 ระดับ ซึ่งได้หาคุณภาพทั้งความเที่ยงตรงและความเชื่อมั่น คือตรวจสอบความเที่ยงตรงจากผู้เชี่ยวชาญ 3 คน พิจารณาข้อคำถามแต่ละข้อ พบว่า ทุกข้อมีค่า IOC ระหว่าง .7 - 1 ทั้งนี้มีข้อเสนอแนะให้พิจารณาลดจำนวนข้อคำถาม หลังจากนั้นจึงนำแบบประเมินไปทดลองเก็บข้อมูลกับนักศึกษาที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 20 คน เพื่อวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นด้วยวิธีของครอนบัก พบว่า ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ 0.72 เมื่อได้เครื่องมือที่มีคุณภาพทั้งความเที่ยงตรงและความเชื่อมั่นแล้ว จึงนำไปเก็บข้อมูลในการทดลองจริง และการเขียนสะท้อนคิดหลังการใช้รูปแบบฯ สำหรับรุ่นพี่ผู้สอนกิจกรรมดนตรี วิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณโดยการหาค่าคะแนนเฉลี่ย (\bar{X}) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพโดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

ผลการวิจัย

1. สภาพ ปัญหาการจัดการเรียนรู้ทางดนตรีของนักศึกษาปฏิบัติการสอน พบว่า นักศึกษา ควบคุมชั้นเรียนไม่ได้ เพราะจัดกิจกรรมดนตรีไม่น่าสนใจ ส่วนใหญ่ร้องเพลงผิดและเพี้ยน ด้วยเหตุที่ขาดการฝึกซ้อมไม่แสวงหาความรู้ และไม่มีการวางแผน ขาดการเตรียมตัว และไม่รับผิดชอบงานกลุ่ม

แนวทางในการจัดการเรียนรู้ทางดนตรีนักศึกษาควรพัฒนาตนเองด้วยการวางแผน ศึกษาหาความรู้ ฝึกซ้อมเป็นประจำ วิเคราะห์และประเมินตนเองได้ และเรียนรู้ตลอดเวลา โดยเริ่มจากการพัฒนาความรู้ความสามารถในการจัดกิจกรรมดนตรี และสร้างเจตคติที่ดีต่อการจัดกิจกรรมดนตรี ส่วนเนื้อหาของกิจกรรมดนตรีที่จำเป็นสำหรับครูปฐมวัยได้แก่ กิจกรรมเตรียมเด็กให้สงบ หรือกิจกรรมเก็บเด็ก การร้องเพลงเด็ก เพลงภาษาอังกฤษ คำกลอน การเคาะจังหวะ เกม และกิจกรรมการเคลื่อนไหวและจังหวะ

2. สร้างและตรวจสอบรูปแบบการพัฒนาศักยภาพทางดนตรีของนักศึกษาโดยการเรียนรู้แบบร่วมมือที่สอนน้อง ที่ได้จากการวิเคราะห์สภาพ ปัญหา และแนวทางในการจัดการเรียนรู้ทางดนตรีของนักศึกษาปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาจากครูพี่เลี้ยงและนักศึกษา สังเคราะห์จากการศึกษาเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวกับการสร้างรูปแบบ กิจกรรมดนตรีของเด็กปฐมวัย และการเรียนรู้แบบร่วมมือที่สอนน้อง และร่างรูปแบบการพัฒนาศักยภาพของนักศึกษาโดยการเรียนรู้แบบร่วมมือที่สอนน้อง ที่มีองค์ประกอบดังนี้คือแนวคิด โครงสร้าง วัตถุประสงค์ กระบวนการสำคัญ การนำรูปแบบฯ ไปใช้ เงื่อนไขและกลยุทธ์เพื่อความสำเร็จ โดยมีกระบวนการหลัก 6 ขั้นตอนเพื่อใช้ในการปฏิบัติการและวางแผนการสอนกิจกรรมดนตรีดังนี้

- 1) ขั้นตอนการวางแผน
- 2) ขั้นศึกษาหาความรู้
- 3) ขั้นฝึกซ้อมภายใต้การดูแลอย่างใกล้ชิด
- 4) ขั้นที่สอนน้อง
- 5) ขั้นประเมินเพื่อพัฒนา
- 6) ขั้นสะท้อนคิด

ผลการตรวจสอบรูปแบบจากการจัดระดับความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ 7 คนสรุปได้ว่า รูปแบบมีคะแนนเฉลี่ยมาตรฐาน 4 ด้านอยู่ในระดับมากที่สุดดังนี้ ความเหมาะสมเท่ากับ 4.64 (S.D.= 0.14) ด้านความเป็นไปได้เท่ากับ 4.64 (S.D.= 0.08) ด้านความถูกต้องครอบคลุม 4.75 (S.D.= 0.21) และด้านความเป็นประโยชน์เท่ากับ 4.71 (S.D.=0.14)

3. ผลการใช้รูปแบบการพัฒนาศักยภาพทางดนตรีของนักศึกษาโดยการเรียนรู้แบบร่วมมือที่สอนน้อง แบ่งเป็น 2 ประเด็น คือ ผลการใช้รูปแบบฯ ผลการพัฒนาศักยภาพทางดนตรีของนักศึกษาที่ใช้รูปแบบฯ ทั้งรุ่นพี่ผู้สอนและรุ่นน้องผู้เรียนกิจกรรมดนตรี

3.1 ผลการใช้รูปแบบฯ จากการสรุปจากการสะท้อนคิดหลังการทำกิจกรรมในทุกขั้นตอนสรุปได้ดังนี้

1) *ขั้นตอนการวางแผน* นักศึกษารุ่นพี่ผู้สอนทุกคนร่วมกันวางแผน และพัฒนาแผนการสอนกิจกรรมดนตรี พัฒนาระบบการทำงานกลุ่ม สามารถเป็นผู้นำและผู้ตาม ทำงานเป็นทีมดีขึ้น กำหนดเป้าหมายที่ทำให้กลุ่มประสบความสำเร็จ

2) *ขั้นศึกษาหาความรู้* นักศึกษารุ่นที่ผู้สอนทุกคนสามารถศึกษาหาความรู้ด้วยตนเองจากแหล่งข้อมูลต่างๆในเวลารวดเร็ว มีการสะสมและประเมินความรู้ด้วยเหตุผลเชิงวิชาการ และต่อยอดขยายผลองค์ความรู้ดีขึ้น

3) *ขั้นฝึกซ้อมภายใต้การดูแลอย่างใกล้ชิด* นักศึกษารุ่นที่ผู้สอนทุกคนตระหนักถึงการร่วมกันฝึกซ้อมก่อนปฏิบัติการ โดยให้เพื่อนที่มีความรู้ในกิจกรรมนั้นช่วยดูแลและให้ข้อเสนอแนะเพื่อปรับปรุงและเตรียมตัวให้ดีที่สุด มีการฝึกซ้อมร่วมกันเป็นกลุ่มอย่างเป็นระบบภายในเวลาที่กำหนด จึงทำให้ทุกคนมีความรู้เท่าเทียมกัน และมีความแม่นยำในการสอนดีขึ้น นักศึกษาสอนตามลำดับขั้นตอน และเมื่อทดลองใช้เกณฑ์ในการประเมินพฤติกรรมความสามารถในการจัดกิจกรรมดนตรีที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นในขณะฝึกซ้อม ทำให้นักศึกษาปรับพฤติกรรมการสอนให้เป็นไปตามจุดมุ่งหมายที่ต้องการได้

4) *ขั้นที่สอนน้อง* นักศึกษารุ่นที่ผู้สอนกิจกรรมดนตรีให้แก่รุ่นน้องได้เรียนรู้จากการสอน และพัฒนาทักษะการสอน ซึ่งได้แสดงทั้งความรู้ เทคนิค วิธีการสอน การจัดกิจกรรม การสื่อสาร การทักทาย การควบคุมชั้นเรียน เทคนิคการสร้างความสนใจ แก้ปัญหาในการสอนได้รวดเร็ว เกิดความมั่นใจในตนเองและมีความสัมพันธ์อันดีระหว่างกันและกัน ก่อให้เกิดสายสัมพันธ์ที่ยั่งยืน เรียนรู้จากการปฏิบัติจริงและประสบความสำเร็จในการสอนและมีความรู้ทางดนตรีมากขึ้นจากการเปิดโอกาสให้น้องได้แสดงความสามารถทางดนตรี นักศึกษารุ่นที่ผู้สอนพัฒนาการสอนดีขึ้นด้วยตนเองตามลำดับ ส่วนรุ่นน้องผู้เรียนตั้งใจเป็นผู้เรียนที่ดี ให้ความร่วมมือกับรุ่นที่สอนอย่างเต็มที่ เพื่อให้การสอนประสบความสำเร็จซึ่งจะเป็นแบบอย่างที่ดีให้แก่รุ่นน้องต่อไป อีกทั้งยังเกิดความเอื้ออาทรในความรู้สึกร่วมกันของทั้งพี่และน้อง

5) *ขั้นประเมินเพื่อพัฒนา* นักศึกษารุ่นที่ผู้สอนทุกคนสามารถวิเคราะห์จุดอ่อนและจุดแข็งของตนเองและเพื่อนได้ พร้อมทั้งจะรับข้อเสนอแนะจากทุกคน เรียนรู้และสอนได้ง่ายขึ้น มองเห็นข้อบกพร่องในเชิงบวกและมีใจเป็นกลางเพื่อนำมาพัฒนาตนเอง เกิดนิสัยการพิจารณาตนเองเพื่อเรียนรู้และพัฒนาได้อย่างยั่งยืน ในช่วงแรกๆ นักศึกษาทั้ง 2 กลุ่ม จะไม่คุ้นเคยกับการให้ข้อเสนอแนะแก่ผู้อื่น จึงไม่แสดงความคิดเห็น แต่เมื่อเริ่มเข้าใจจึงบอกกล่าวกันอย่างกัลยาณมิตร จึงเกิดมิตรภาพในกลุ่มอย่างแนบแน่น ส่วนรุ่นน้องประเมินตนเองได้ตรงตามสถานการณ์ตลอดเวลา และวิเคราะห์เหตุของความผิดพลาดได้เช่นกัน

6) *ขั้นสะท้อนคิด* นักศึกษารุ่นที่ผู้สอนทุกคนสามารถนำเสนอความคิดผ่านกิจกรรมสุนทรียสนทนาด้วยความตั้งใจ และพัฒนาน้ำเสียงของตนเองดีขึ้นจากการฟังในขณะที่พูด และผู้ฟังจะฟังอย่างลึกซึ้งเพื่อจับประเด็นการเรียนรู้ ทำให้ทุกคนรู้จักตนเองและเพื่อนได้ลึกซึ้งยิ่งขึ้น แสดงถึงความรู้ ความคิดของตนเองได้ตระหนักในความแตกต่างทางความคิดและความรู้สึกของทุกคนได้ ทำให้เรียนรู้ด้วยการใคร่ครวญอย่างลึกซึ้งได้ตลอดเวลา การพูดสะท้อนคิดเป็นกิจกรรมที่ต้องเผชิญหน้า จึงอาจจะนำเสนอได้เพียงบางเรื่อง ดังนั้นการเขียนสะท้อนคิดจะทำให้ได้ข้อมูลที่มีความลึกซึ้งกว่าสุนทรียสนทนา

3.2 ผลการพัฒนาศักยภาพทางดนตรีของกลุ่มตัวอย่างทั้ง 2 กลุ่มมีดังนี้

1) นักศึกษารุ่นที่ผู้สอนกิจกรรมดนตรีมีคะแนนเฉลี่ยของศักยภาพทางดนตรี 3 ด้านดังนี้

1.1) ความรู้ทางดนตรีสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 ($t = -20.228$)

1.2) ความสามารถในการจัดกิจกรรมดนตรีสูงขึ้นตามลำดับ ซึ่งวิเคราะห์พฤติกรรมความสามารถในการจัดกิจกรรมทางดนตรีจากภาพเคลื่อนไหวที่บันทึกในขณะที่ทำการสอนน้องเป็นเวลา 3 ครั้ง คือ ครั้งที่ 1 ครั้งที่ 4 และครั้งที่ 8 ผลการวิเคราะห์พฤติกรรม 6 ด้านมีลำดับดังนี้ 1) ทักษะการสอน 4.12 , 4.36 และ 4.76 2) ด้านความแม่นยำ 4.04, 4.6 และ 4.68 3) ด้านการควบคุมชั้นเรียน 4.24 , 4.6 และ 4.8 4) การสร้างความสนใจ 3.88 4.28 และ 4.76 5) ด้านภาวะผู้นำ 4.28, 4.52 และ 4.76 6) การทำงานเป็นทีม 4.28 4.72 และ 4.76 โดยมีคะแนนเฉลี่ยรวมใน 3 ครั้งมีลำดับดังนี้ 24.09 (S.D.= 4.21) , 27.26 (S.D.= 2.54) และ 28.56 (S.D.= 1.83)

1.3) มีเจตคติที่ดีต่อกิจกรรมดนตรีโดยรวมในระดับมากที่สุดโดยมีคะแนนเฉลี่ย 4.73 (S.D.=.09) ผลรายละเอียดการวิเคราะห์มีดังนี้ ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความเต็มใจและเต็มกำลังความสามารถ 4.84 (S.D.= .37) มีใจรักและภูมิใจในการจัดกิจกรรม 4.76 (S.D.= .43) มีความตระหนักรู้และมุ่งมั่นในการหาความรู้ทางดนตรีให้แก่รุ่นน้อง 4.72 (S.D.= .45) มีความกระตือรือร้น หมั่นศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมเพื่อพัฒนาการเรียนรู้อย่าง 4.6 (S.D.= .57) สามารถแนะนำและแสดงข้อเสนอแนะรุ่นน้อง 4.44 (S.D.= .05) มีความสำคัญต่อการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย 4.84 (S.D.= .37) และเห็นคุณค่ากิจกรรมดนตรีในการพัฒนาเด็กปฐมวัยและครูปฐมวัย 4.92 (S.D.= .27)

2) นักศึกษารุ่นน้องผู้เรียนกิจกรรมดนตรีมีคะแนนศักยภาพดนตรีดังนี้

2.1) ความรู้ทางดนตรีสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 เช่นกัน ($t=-13.56$)

2.2) ศักยภาพทางดนตรีของนักศึกษาที่เข้ารับการอบรมกิจกรรมดนตรีโดยรวมมีระดับพึงพอใจมาก ถึง มากที่สุด ซึ่งมีผลการวิเคราะห์ดังนี้ ด้านความรู้ความเข้าใจ 4.28 (S.D.=0.10) ด้านความสัมพันธ์ภายในกลุ่ม 4.3 (S.D.=0.1) ด้านกระบวนการจัดกิจกรรมดนตรี 4.2 (S.D.=0.09) ด้านความพึงพอใจต่อวิทยากร 4.29 (S.D.=0.08) ด้านการนำกิจกรรมดนตรีไปใช้ประโยชน์ 4.59 (S.D.=0.06)

4. ผลการประเมินรูปแบบการพัฒนาศักยภาพทางดนตรีของนักศึกษาโดยการเรียนรู้แบบร่วมมือที่สอนน้อง พบว่า นักศึกษารุ่นที่ผู้สอนกิจกรรมดนตรีทุกคนเห็นด้วยกับการนำรูปแบบ ๆ มาใช้ในการพัฒนาศักยภาพทางดนตรีของนักศึกษาโดยรวมในระดับมากที่สุด ซึ่งมีค่าเฉลี่ยจากการวิเคราะห์ตามมาตรฐาน 4 ด้าน ดังนี้ ด้านความเป็นไปได้ในการนำมาใช้ได้จริงเท่ากับ 4.75 (S.D.= 0.06) ด้านความเหมาะสมกับบริบทของวัฒนธรรมไทยมีค่าเฉลี่ยที่ 4.71 (S.D.= 0.05) ด้านความถูกต้องครอบคลุมที่สนองตามความต้องการของผู้จัดกิจกรรมดนตรีมีค่าเฉลี่ยที่ 4.68 (S.D.=0.10) และด้านความเป็นประโยชน์ของกิจกรรมดนตรีมีค่าเฉลี่ยที่ 4.87 (S.D.=0.06)

จากการวิเคราะห์การเขียนสะท้อนคิดยังพบว่า นักศึกษารุ่นที่ผู้สอนรู้สึกดีใจ ตื่นเต้น ประหม่า แต่ก็พยายามเต็มที่ สุดความสามารถ เพื่อจัดกิจกรรมให้ดีที่สุด กล้าพูด กล้าคิด กล้าทำ กล้าแสดงออกมากขึ้น ภูมิใจในตนเอง เกิดความสุขกับการเป็นผู้ให้ความรู้ ยินดีที่ได้เป็นผู้จัดกิจกรรม เกิดความประทับใจสมาชิกของกลุ่ม

เข้าใจการเสียสละ ความรัก ความสามัคคี ความเอื้ออาทร ความหวังโย มองเห็นคุณค่าของความรู้สึกมากขึ้น รู้จักตนเองดีขึ้น รู้ข้อผิดพลาดของตนเอง มีความพยายามในการแก้ไข และรับผิดชอบตนเองมากขึ้น มองโลกในแง่ดี รู้จักแก้ไขจากการสังเกตข้อบกพร่อง และตระหนักในการฝึกซ้อมทำให้มีพัฒนาการดีขึ้นได้

อภิปรายผลการวิจัย

ผู้วิจัยขอเสนอการอภิปรายผลตามวัตถุประสงค์ย่อยของการวิจัยดังนี้

1. สภาพ ปัญหา และแนวทางในการจัดการเรียนทางดนตรีของนักศึกษาปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาสภาพการจัดการเรียนรู้ทางดนตรีที่วิเคราะห์จากข้อมูลของครูพี่เลี้ยงและนักศึกษาปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาโดยการสนทนากลุ่ม พบว่า นักศึกษาไม่ค่อยจัดกิจกรรมดนตรี ไม่มั่นใจในการจัดกิจกรรม ไม่สามารถควบคุมชั้นเรียน สอนติดขัดและไม่น่าสนใจ ร้องเพลงผิดและเพี้ยน ไม่แสวงหาความรู้ด้วยตนเอง ขาดภาวะผู้นำ ขาดความแม่นยำในการสอน และท้อแท้ในการสอน แสดงว่า นักศึกษาไม่ได้นำความรู้ทางดนตรีมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะไม่ตระหนักในคุณค่าของกิจกรรมดนตรี จึงเป็นผลให้ไม่มีการวางแผนและไม่สนใจที่จะเตรียมตัว หรือเรียนรู้กิจกรรมดนตรีอื่น ๆ และความรู้ในการจัดกิจกรรมดนตรียังน้อยและไม่เพียงพอต่อการปฏิบัติการสอน 1 ปี หรืออาจเป็นเพราะนักศึกษาได้เรียนในรายวิชาเพลงและกิจกรรมการเคลื่อนไหวสำหรับเด็กปฐมวัยตั้งแต่ชั้นปีที่ 1 ซึ่งทั้งช่วงเวลาห่างจากการปฏิบัติการสอนถึง 4 ปี ดังนั้นการเรียนรู้ทางดนตรีจึงขาดความต่อเนื่อง ดังนั้นสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัยจึงควรกลับมาทบทวนแผนการเรียน หลักสูตร และเพิ่มกระบวนการในการพัฒนานักศึกษาให้มีกิจกรรมอย่างต่อเนื่องเชื่อมโยงกับการปฏิบัติงานครูตลอดเวลา พร้อมทั้งแสวงหาความรู้ใหม่ตลอดเวลา เพื่อให้นักศึกษาพัฒนาตนเองให้มากที่สุด และใช้วิจารณ์ญาณในการเลือกกิจกรรมและแหล่งข้อมูลได้อย่างเหมาะสม ถูกต้อง ปฏิบัติการสอนร่วมกันอย่างมีความสุข รู้จักเสียสละ สร้างภาวะผู้นำที่จะนำพาตนเองไปสู่ความสำเร็จได้ในที่สุด

ปัญหาของนักศึกษาจำแนกเป็น 3 ประเด็นหลัก ได้แก่ 1) ความไม่เข้าใจเด็ก 2) พฤติกรรมการสอน 3) การปฏิบัติงาน แสดงว่า นักศึกษาขาดการใคร่ครวญในการเข้าถึงความรู้สึกของเด็ก ซึ่งรวมถึงการสังเกตและรับรู้ในรายละเอียด จึงส่งผลต่อความไม่เข้าใจการปฏิบัติงานครู และกระบวนการสอนตลอดทั้งวัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการเตรียมความพร้อมยังไม่เข้มข้นเพียงพอสำหรับการเรียนรู้ที่ลึกถึงความรู้สึกของเด็ก และยังสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองไม่ได้ ทำให้มองข้ามปัญหาเล็กๆ ที่อาจจะนำไปสู่ปัญหาการเรียนรู้อคติกรรม และความเสียใจ ดังนั้นจึงควรใช้กระบวนการเรียนรู้ด้วยการใคร่ครวญเพื่อการเปลี่ยนแปลงภายในตนเองด้วยการใช้เหตุผลที่เหนือกว่าเดิมเสมอ จึงควรใช้การสะท้อนคิดในกิจกรรมสุนทรียสนทนาเพื่อการสร้างความรู้ในตนเองได้ตลอดเวลาซึ่งปัญหาที่ปรากฏนี้คล้ายคลึงกับปัญหาที่ปรากฏในรายงานสรุปการประชุมสัมมนาครูพี่เลี้ยงและนักศึกษาปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2558 ของสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย (ณฐพร อารีญาติ. 2558: 7) ที่ว่านักศึกษาคุมชั้นเรียนไม่ได้ ไม่แสวงหาความรู้ใหม่ใช้เพียงความรู้เดิม ขาดเทคนิคการเฝ้าความสนใจ ขาดความรักและสามัคคีกันภายในกลุ่ม และไม่สามารถแก้ปัญหาได้ด้วยตนเอง

แนวทางในการจัดการเรียนรู้ทางดนตรีผลสรุปได้ว่า นักศึกษาควรเตรียมตัวมาอย่างดีก่อนการสอน โดยการค้นคว้าหาความรู้ ฝึกซ้อมมาก่อน ฝึกใช้ไมโครโฟน ใช้น้ำเสียงที่ไพเราะ ควรแก้ปัญหาเฉพาะหน้า และพัฒนาตนเองตลอดเวลา แสดงว่า การเตรียมตัวเป็นสิ่งสำคัญของการจัดกิจกรรมดนตรี เพราะ ครูจะไม่สามารถ

สอนกิจกรรมดนตรีได้ในทันทีเหมือนวิชาอื่นๆ ด้วยเหตุที่กิจกรรมดนตรีมีองค์ประกอบที่ควรคำนึงถึงหลายประการ อันได้แก่ ทำนอง ระดับเสียง จังหวะ เนื้อร้อง ความต่อเนื่อง ทำทางประกอบ และเทคนิคหรือลูกเล่นของแต่ละเพลง ทุกองค์ประกอบต้องประสานสอดคล้องในเวลาเดียวกัน ดังนั้นผู้สอนจึงต้องฝึกซ้อมจนเกิดความชำนาญก่อนการสอนกิจกรรมดนตรี

จากแนวทางการจัดกิจกรรมดนตรียังพบว่า กิจกรรมดนตรีที่จำเป็นสำหรับครูปฐมวัย มี 7 กิจกรรม ได้แก่ กิจกรรมเตรียมเด็กให้สงบ (กิจกรรมเก็บเด็ก) การร้องเพลงเด็ก เพลงภาษาอังกฤษ คำกลอนการเคาะจังหวะ เกม และกิจกรรมการเคลื่อนไหวและจังหวะ ทั้งนี้เป็นเพราะ หากจัดกิจกรรมการร้องเพลงเพียงอย่างเดียวนั้นยังไม่เพียงพอต่อการสอนดนตรีกับเด็กปฐมวัย ดังนั้นจึงควรมีทั้งความรู้ และความสามารถในการจัดกิจกรรมดนตรีที่หลากหลาย จึงจะประสบความสำเร็จในการสอนเด็กปฐมวัยได้ในระดับหนึ่ง ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ ธวัชชัย นาควงศ์ (2543: 12-61) ที่ว่า เด็กปฐมวัยควรได้รับประสบการณ์ทางดนตรีที่มีคุณภาพ เพื่อปลูกฝังรสนิยมทางดนตรีและพัฒนาความซาบซึ้งในความงาม ซึ่งควรเริ่มตั้งแต่เด็กอายุยังน้อย ครูต้องเลือกสรรมาเป็นอย่างดี เพื่อให้เด็กได้รับสัมผัสกับกิจกรรมดนตรีที่หลากหลาย ก่อให้เกิดพื้นฐานการเรียนรู้ทางดนตรีจากกิจกรรมดังนี้ การฟัง การร้อง การเล่นเกม การเคลื่อนไหว การอ่านสัญลักษณ์ การสร้างสรรค์ด้านการเคลื่อนไหว การประสานเสียง การเล่นเครื่องดนตรีและการทำจังหวะ ดังนั้นนักศึกษาศาสาวิชาการศึกษาปฐมวัย จึงควรฝึกซ้อมกิจกรรมดนตรีให้มีความชำนาญขณะที่อยู่ในมหาวิทยาลัย เพื่อเตรียมความพร้อมให้สูงสุดก่อนปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา

2. การสร้างและตรวจสอบรูปแบบการพัฒนาศักยภาพทางดนตรีของนักศึกษาโดยการเรียนรู้แบบร่วมมือที่สอนน้อง ผู้วิจัยได้นำข้อมูลจากการศึกษาสภาพ ปัญหา และแนวทางการจัดกิจกรรมดนตรีสำหรับเด็กปฐมวัย สังเคราะห์เอกสาร ตำรา งานวิจัยเกี่ยวกับการสร้างรูปแบบ โดยนำปรัชญาการศึกษาแบบพิพัฒนาการ (Progressivism) ที่เน้นผู้เรียนให้มีส่วนร่วมในการเรียนรู้ (Cooperative Learning) และกำหนดทิศทางการเรียนรู้ด้วยตนเอง จึงทำให้จัดการเรียนรู้ที่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ ของ ดิวอี้ (Dewey, 1960: in Gaido, 2005: online) ทฤษฎีสันนาม (Field Theory) ของ เลวิน (Lewin, 1940: online) ที่เสนอหลักการสำคัญในการพัฒนามนุษย์ว่า มนุษย์ทุกคนมีพลังจะนำพาไปสู่เป้าหมาย เน้นการพึ่งพากันและกัน จะเป็นตัวกำหนดวิธีการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคล และสิ่งแวดล้อมสนองความต้องการของผู้เรียน และทฤษฎีการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง (Constructivism) ของ ไวโกสกี (Vygotsky's Theory, n.d; in Hagan and Tudge, 2003: online) ได้กล่าวถึงการสอนแบบเพียร์ (Peer Teaching) ว่าเป็นการเรียนรู้แบบร่วมมือที่ผู้เรียนเป็นผู้สอน เรียนรู้โดยการสร้างองค์ความรู้ ความคิด และพัฒนาด้วยการประเมินตนเองจากประสบการณ์การสอนทุกครั้ง การเรียนรู้แบบร่วมมือที่สอนน้อง (Cooperative Learning by Peer Teaching) จะทำให้ผู้สอนมีพัฒนาการสอนที่ดีขึ้นตามลำดับ วิธีนี้จึงเป็นกลยุทธ์การเรียนรู้ที่เหมาะสมที่สุดสำหรับนักศึกษาศาสาครู เพราะเกิดประโยชน์สูงสุดต่อผู้สอน เป็นวิธีที่เน้นความพยายามของผู้สอนให้มีความรู้ ความสามารถ และสร้างเจตคติที่ดีต่อการสอน เกิดความมั่นใจ สร้างภาวะผู้นำและผู้ตามที่ดี สามารถทำงานเป็นทีม เกิดประโยชน์สูงสุดและมีคุณค่าต่อการเรียนรู้ของผู้สอนในหลายด้าน และเมื่อกล่าวถึงกิจกรรมที่เร้าความสนใจเด็กปฐมวัยได้ดี และสามารถแสดงผลการเรียนรู้ได้ทันที จึงทำให้การสอนประสบความสำเร็จในทุกครั้ง วิธีนี้จึงเป็นกลยุทธ์ที่นำมาใช้ได้ตลอดเวลา กิจกรรมนั้นคือ

กิจกรรมดนตรี และเมื่อนำทั้ง 2 กลยุทธ์มาบูรณาการกันจึงทำให้การจัดกิจกรรมดนตรีน่าสนใจและจะยิ่งเพิ่มพูนความสำเร็จในการสอนได้มากยิ่งขึ้น โดยเน้นการทำงานเป็นทีม (Team work) กำหนดเป้าหมายในการรับผิดชอบในการสอนกิจกรรมดนตรีให้แก่รุ่นน้องทีละ 1 กิจกรรม โดยใช้เนื้อหาดนตรี 7 กิจกรรม ซึ่งเป็นกิจกรรมดนตรีที่จำเป็นสำหรับครูปฐมวัย ที่ได้จากการเสนอแนะจากครูพี่เลี้ยง จึงเป็นการพัฒนานักศึกษาทั้งกิจกรรมดนตรี และวิธีสอนผู้อื่นผ่านประสบการณ์ตรงที่ร่วมกันคิด ร่วมกันปฏิบัติที่มีเป้าหมายร่วมกัน และพร้อมที่จะดำเนินการหน้าชั้นเรียนตลอดโครงการจัดกิจกรรมดนตรีให้รุ่นน้องผู้เรียน

รูปแบบมีกระบวนการพัฒนานักศึกษาที่เริ่มจาก 1. การวางแผน 2. การศึกษาหาความรู้ 3. การฝึกซ้อมอย่างใกล้ชิดจากแหล่งข้อมูลที่มีคุณภาพ 4. การเรียนรู้แบบร่วมมือที่สอนน้อง 5. การประเมินเพื่อพัฒนา และ 6. สะท้อนคิดเพื่อสร้างความรู้ด้วยตนเองได้ตลอดเวลา และมีผลการประเมินรูปแบบจากความคิดเห็นของผู้ทรงเชี่ยวชาญที่ตรวจสอบตามมาตรฐาน พบว่า รูปแบบมีคะแนนเฉลี่ยตามมาตรฐานทั้ง 4 ด้านอยู่ระดับมากที่สุด ผู้วิจัยขอเสนอการอภิปรายใน 2 ประเด็นคือ ขั้นตอนของรูปแบบฯและระเบียบวิธีการวิจัยและพัฒนา ดังนี้

2.1 รูปแบบมีขั้นตอนของการวิจัยและพัฒนาที่มีระบบการเชื่อมโยงข้อมูลอย่างต่อเนื่องกันเพื่อให้ได้ข้อมูลได้นำมาใช้เพื่อพัฒนาได้ถูกวิธีและเหมาะสม ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน โดยเริ่มจาก 1) การศึกษาสภาพปัญหา และแนวทางในการจัดการเรียนรู้ทางดนตรีในสถานการณ์จริงที่เกิดขึ้นในโรงเรียน ทำให้ได้ข้อมูลพื้นฐานที่เป็นประโยชน์ และกำหนดเป้าหมายในการแก้ปัญหาให้แก่ นักศึกษาได้ชัดเจน เนื่องจากเป็นข้อมูลที่เป็นความจริงในการปฏิบัติการสอนของนักศึกษา 2) การสร้างและตรวจสอบรูปแบบจากการศึกษาค้นคว้าจากเอกสาร ตำรา และการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสร้างรูปแบบ การจัดกิจกรรมดนตรีสำหรับเด็กปฐมวัย และการเรียนรู้แบบร่วมมือที่สอนน้อง และนำเสนอต่อผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบก่อนนำไปใช้ 3) การทดลองใช้รูปแบบฯ และ 4) การศึกษาผลการใช้รูปแบบฯ ซึ่งมีกระบวนการวิจัยสอดคล้องกับการวิจัยของ มาเรียม นิลพันธุ์ และคณะ (2553) สุณี บุญพิทักษ์ (2556) และอารยา ช่ออั้งชัย และวัชรา เล่าเรียนดี (2554) ที่ได้ศึกษาวิจัยตามระเบียบวิธีการวิจัยและพัฒนาอย่างเป็นระบบในการสร้างรูปแบบ

2.2 ระเบียบวิธีการวิจัยและพัฒนาเป็นวิธีการหาความรู้ที่มีคุณภาพ จึงทำให้ได้รูปแบบฯ ที่เหมาะสม นำมาใช้ได้จริง เกิดประโยชน์ต่อรุ่นพี่ผู้สอนและรุ่นน้องผู้เรียน อีกทั้งยังเหมาะสมกับวัฒนธรรมความเป็นไทย ที่รุ่นพี่สร้างศรัทธาความเชื่อถือโดยการให้ความรู้แก่รุ่นน้อง ซึ่งจะเกิดเป็นมิตรภาพอันดีงามทั้งในปัจจุบันและอนาคตของความเป็นครู รูปแบบนี้จึงเป็นรูปแบบที่ดีมีคุณภาพ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ วาโร เฟ็งสวัสดี (2553: 3) ที่ว่า รูปแบบเป็นกรอบแนวคิดทางด้านหลักการ วิธีการดำเนินงาน และเกณฑ์ต่าง ๆ ของระบบ ที่สามารถยึดถือเป็นแนวทางการดำเนินงานเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ รูปแบบออกแบบตามแนวคิด ทฤษฎี งานวิจัย และหลักการพื้นฐานในการกำหนดรูปแบบเป็นหลัก และยังสอดคล้องกับแนวคิด เฮอร์ซี บลองชาร์ด และจอห์นสัน (Hersey, Blanchard, and Johnson, 1996; อ้างถึงในพิสิฐ เทพไกรวัล. 2554: 16) ที่กล่าวถึงรูปแบบและทฤษฎีไม่ใช่สิ่งเดียวกัน แต่มีความสัมพันธ์กัน รูปแบบเชิงทฤษฎี (Theoretical Model) คือรูปแบบที่สร้างขึ้นจากทฤษฎี หรืองานวิจัย ที่มีอยู่แล้วเพื่อหาข้อสรุปที่ใช้อธิบาย ทำนายหรือควบคุมปรากฏการณ์ของเรื่องที่ต้องการศึกษา เมื่อรวบรวมข้อมูลแล้วมีความสอดคล้องกับรูปแบบแสดงว่ารูปแบบนั้นมีความน่าเชื่อถือ ดังนั้น

จะอธิบายได้ว่ารูปแบบการพัฒนาศัลยกรรมทางดนตรีของนักศึกษาโดยการเรียนรู้แบบร่วมมือที่สอนจึงมีความน่าเชื่อถือ และคาดเดาความสำเร็จที่จะเกิดขึ้นได้ ทั้งนี้เป็นเพราะกระบวนการศึกษาวิจัยอย่างเป็นระบบตามระเบียบวิธีการวิจัยและพัฒนาจึงส่งผลดีต่อการทดลองรูปแบบเมื่อนำมาใช้ในสถานการณ์จริง

3. ผลการใช้รูปแบบฯ มี 2 ประเด็นหลัก คือ ผลการใช้รูปแบบฯ ที่สรุปจากการสะท้อนคิดหลังการสอนของนักศึกษารุ่น และคะแนนเฉลี่ยศัลยกรรมทางดนตรีของนักศึกษา

3.1 ผลการใช้รูปแบบฯ ที่ได้จากการสรุปจากการสะท้อนคิดหลังการสอน พบว่า ในแต่ละขั้นตอนของการทดลองรูปแบบส่งผลต่อการพัฒนาการเรียนรู้ของนักศึกษามากมาย ครอบคลุมลักษณะนิสัยที่พัฒนาขึ้นตามลำดับ อีกทั้งเสริมสร้างความมั่นใจในตนเอง มีอิสระทางความคิดการประเมินเพื่อพัฒนาตนเองได้ และเรียนรู้ด้วยการใคร่ครวญได้ตลอดเวลา ซึ่งจะทำให้นักศึกษาเป็นผู้ที่พัฒนาตนเองได้อย่างยั่งยืน รอบรู้ รอบด้านและลึกซึ้ง ทั้งนี้เป็นเพราะรูปแบบฯ มีการเรียงลำดับขั้นตอนเพื่อนำมาปฏิบัติได้อย่างเชื่อมโยงและต่อเนื่อง โดยมีหลักการและเหตุผลที่เหมาะสม จึงทำให้นำมาปฏิบัติได้โดยง่าย และเป็นผู้เรียนที่มุ่งมั่น ใฝ่รู้ ใฝ่เรียน ทำงานอย่างเป็นระบบ มีขั้นตอน และต่อเนื่อง เมื่อนำลักษณะเฉพาะของกิจกรรมดนตรีที่เน้นการฝึกซ้อมเพื่อให้มีความรู้ที่ถูกต้อง ชัดเจน คล่องแคล่วเหมือนธรรมชาติการเรียนรู้ ซึ่งหมายถึง จังหวะ เนื้อร้อง ระดับเสียง และเทคนิคต่างๆ ประกอบกับการพัฒนาคุณภาพการสอน จึงทำให้นักศึกษามีความรู้ ทักษะการสอน และมีความมุ่งมั่นตามจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้ จาก 6 ขั้นตอน ได้แก่ การวางแผน ศึกษาหาความรู้ ฝึกซ้อมภายใต้การดูแลอย่างใกล้ชิด ที่สอนน้อง การประเมินเพื่อพัฒนา และการสะท้อนคิด ผู้วิจัยขอเสนอการอภิปรายในขั้นตอนที่สำคัญ 2 ขั้นตอนดังนี้

3.1.1) ชั้นฝึกซ้อมภายใต้การดูแลอย่างใกล้ชิด ทำให้นักเรียนที่ผู้สอนได้เรียนรู้อย่างถูกต้องจากแหล่งข้อมูลที่เชื่อถือได้ พัฒนาตนเองให้มีความแม่นยำในเนื้อหา จังหวะ และระดับเสียง ควบคู่กับการทำงานร่วมกับเพื่อนในกลุ่ม รุ่นพี่ที่สอนน้องจึงต้องฝึกซ้อมเพื่อให้เพลงออกมาดีที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ ธวัชชัย นาควงษ์ (2541: 18) ได้กล่าวว่า เพลงที่ดีที่สุดเท่านั้นที่เหมาะสมกับการนำมาสอนเด็ก เพราะเด็กมีความอ่อนไหวต่องานศิลปะ จึงควรได้รับประสบการณ์ที่มีคุณภาพ และสอดคล้องกับแนวคิดของ โคเนน (Coenen, 2002: 48-58) ที่เชื่อว่าการฝึกฝนที่สอนน้องเป็นเรื่องที่จำเป็น และควรใช้ในสถานการณ์การฝึกในการเตรียมตัวก่อนการสอน ซึ่งต้องมีกลยุทธ์ในการสอน จุดมุ่งหมาย กระบวนการเรียนรู้ เทคนิคการตั้งคำถาม และจัดประชุมทุกสัปดาห์โดยมีการอภิปราย เตรียมการ และสะท้อนผลการเรียนรู้จากการศึกษาค้นคว้า และงานกลุ่มที่ได้รับมอบหมาย และการฝึกทักษะที่จำเป็นอื่น ๆ ที่ผู้สอนต้องการ หรือที่อาจารย์คิดว่าควรได้รับ ทั้งนี้เป็นการฝึกอบรมอย่างไม่เป็นทางการ นอกจากยังสอดคล้องกับแนวคิดของ บอนด์ คาสตักนีราและ เบอร์น (Bond, Castagnera, 2006: 224-229 ; and Burns, 2006: 62-67) ที่ว่า องค์ประกอบที่สำคัญของความสำเร็จในการศึกษาวิจัยวิธีสอนแบบที่สอนน้องคือการฝึกฝนอบรมผู้สอนก่อนการอบรมเป็นเรื่องสำคัญ ดังนั้นรุ่นพี่ผู้สอนจึงใช้เวลามากกว่าเวลาที่ใช้สอนจริง

3.1.2) ชั้นที่สอนน้อง ซึ่งเป็นหัวใจของรูปแบบฯ รุ่นพี่ผู้สอนจัดกิจกรรมดนตรีให้แก่รุ่นน้องผู้เรียน ผลปรากฏว่า นักศึกษารุ่นพี่ผู้สอนได้พัฒนาทักษะการสอน เทคนิค วิธีการ จัดกิจกรรมได้น่าสนใจ ควบคุมชั้นเรียนได้ ได้รับความสนใจได้ดีขึ้น แก้ปัญหาเฉพาะหน้าได้อย่างรวดเร็ว มั่นใจในตนเอง สร้างมิตรภาพระหว่างกัน และกันได้อย่างแนบแน่น แสดงว่า การเรียนรู้จากการสอนน้องทำให้นักเรียนที่ผู้สอนได้พัฒนาความรู้ ความสามารถ

ด้านการสอน เทคนิค ความแม่นยำ การทำงานเป็นทีม และบุคลิกภาพดีขึ้นอย่างเห็นได้ชัด ซึ่งผลที่ปรากฏดังกล่าวมีความสอดคล้องกับงานวิจัยของ วิปเปิ้ล (Whipple, 1987: 3) และลิลยา แวกเนอร์ (Lilya Wagner, 1982: 89) ที่นำการเรียนรู้แบบร่วมมือที่สอนน้องมาใช้กับนักศึกษาในระดับปริญญาตรี และสนับสนุนว่าเป็นกลยุทธ์ในการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพสูง และเหมาะสำหรับนักศึกษาคณะ นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของไวท์แมน (Whitman, 1998: 3) ที่พบว่า วิธีที่สอนน้องเป็นแรงกระตุ้นให้นักศึกษาพึงพอใจ เพราะผู้เรียนจะเรียนรู้ได้มาก และมีบทบาทในการเรียนรู้ได้สูงกว่าการบรรยาย รวมถึง ฮาร์ดแมน (Hartman, 1997: 37-38) ที่สรุปว่า นักศึกษาผู้สอนจะแสดงทักษะการเป็นผู้นำ และความรู้สึกรับผิดชอบ บาร์ก และชูล (Bargh and Schul, 1980: 9) กล่าวว่า ผู้สอนจะเชื่อมโยงเนื้อหาสาระได้ ทำให้เข้าใจดีขึ้น และค้นหาวิธีการใช้สื่อที่แตกต่างไปจากเดิม และสุภาณี เส็งศรี (2554) ได้นำวิธีนี้มาใช้ในการฝึกทักษะการวิจัยทำให้นักศึกษามีความสามัคคีในกลุ่ม ทำให้มั่นใจในตนเอง แก้ปัญหาการเรียนซ่อมเสริม ivaangใจกัน เคารพซึ่งกันและกัน ติดตามประเมินผลและเกิดความพึงพอใจ วิธีที่สอนน้องเป็นการจัดสถานการณ์ที่เหมาะสมกับนักศึกษาศาสตรศาตร์มากที่สุด เพราะเป็นวิธีที่รุ่นพี่เรียนรู้จากการสอนรุ่นน้อง มีบรรยากาศที่แตกต่างจากการสอนเพื่อนห้องเดียวกัน จึงเป็นโอกาสในการถ่ายทอดความรู้ และได้รับประสบการณ์จากการสอนจริง ซึ่งเป็นวิธีการที่น่าทึ่งที่สุด จากเหตุที่นำเสนอมาจึงส่งผลให้ศักยภาพทางดนตรีของทั้ง 2 กลุ่มมีความรู้ทางดนตรีดีขึ้นอย่างเห็นได้ชัด

3.2 ศักยภาพทางดนตรีของนักศึกษารุ่นพี่ผู้สอนกิจกรรมดนตรีมีพัฒนาการสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 ซึ่งประกอบด้วย 3 ด้าน ความรู้ทางดนตรีสูงขึ้น ความสามารถในการจัดกิจกรรมดนตรีสูงขึ้นตามลำดับ และมีเจตคติทางดนตรีในระดับมากที่สุด แสดงว่า ดนตรีเป็นกิจกรรมที่สนุกสนาน เพลิดเพลินนำมาใช้ได้ตลอดเวลา ทำให้กิจกรรมต่าง ๆ ราบรื่นเหมาะสมกับธรรมชาติการเรียนรู้ของทุกวัย ซึ่งสอดคล้องกับเยาเวพา เดชะคุปต์ (2542: 83) ที่กล่าวว่า กิจกรรมดนตรีมีบทบาทสำคัญที่จะช่วยการเรียนรู้ สามารถสร้างความสนใจ ก่อให้เกิดการเรียนรู้ได้ตรงตามจุดมุ่งหมาย สนุกสนาน และเรียนรู้โดยไม่รู้ตัว ดังนั้นเมื่อนำมาจัดกิจกรรมจึงทำให้การอบรมน่าสนใจเช่นเดียวกัน ทั้งผู้จัดกิจกรรม และผู้เข้าร่วมการอบรม และสอดคล้องกับแนวคิดของธวัชชัย นาควงษ์ (2543: 80) ที่เชื่อว่า กิจกรรมดนตรีเป็นสื่อที่ดีที่สุดในการแสดงออก ซึ่งจะแสดงผลการเรียนรู้ได้ชัดเจนที่สุด ทั้งนี้เป็นเพราะในขั้นตอนการศึกษาค้นคว้าหาความรู้นั้นให้อิสระ โดยมีการกำหนดเป้าหมายร่วมกันของกลุ่ม เป็นกิจกรรมที่ทำให้เกิดความพึงพอใจ ซึ่งเป็นพื้นฐานของการเรียนรู้ที่สำคัญที่สนองตอบความต้องการของผู้เรียน จึงสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองได้ไม่รู้จัก

กิจกรรมครั้งนี้ให้ความสำคัญแก่ผู้จัดกิจกรรมดนตรี จึงทำให้เกิดความพึงพอใจในการเรียนรู้ทั้งกลุ่มใหญ่ กลุ่มย่อย และเรียนรู้ด้วยตนเอง ซึ่งมีเวลาในขั้นเตรียมการมากกว่าขั้นสอนจริง ทำให้ตระหนักว่า การจัดกิจกรรมดนตรีต้องมีการเตรียมตัวมาอย่างดีก่อนการสอน ดนตรีต้องฝึกซ้อมเป็นประจำจะทำให้เกิดความคงทนในการเรียนรู้ และคล่องแคล่วยิ่งขึ้นตามลำดับ ทำให้ถ่ายทอดความรู้ทางดนตรีได้อย่างมีประสิทธิภาพ จัดกิจกรรมได้ดูเป็นธรรมชาติ ทั้งนี้เป็นเพราะกิจกรรมดนตรีทุกชนิด ครูผู้ถ่ายทอดความรู้จะต้องรู้อย่างถ่องแท้ มิใช่เพียงจำเนื้อเพลงได้ หรือจำคำกลอนได้เท่านั้น ครูควรมีศิลปะในการจัดกิจกรรมอย่างเหมาะสม อันได้แก่ เทคนิคการสร้างความสนใจ ความสนุกสนานในการสอน สร้างความสุขในการเรียนรู้ การมีส่วนร่วมของผู้เรียน กระตุ้นความอยากรู้อยากเห็น อยากรู้ อยากร่วมกิจกรรมด้วยความเต็มใจ และทำให้บรรลุเป้าหมายของการสอนได้

โดยง่าย ดังนั้นในครูปฐมวัยจึงควรเรียนรู้ในรายละเอียดอันได้แก่ ระดับเสียง ทำนอง จังหวะ การเล่นเสียง อักษรระ ในคำร้อง และการเคลื่อนไหวให้สอดคล้องกันทั้งหมดอย่างถูกต้องชัดเจน และเป็นธรรมชาติเสมือนหนึ่งว่าเป็น ภาษาหนึ่งของชีวิตประจำวันที่ทุกคนสัมผัสกับการเรียนรู้ความไพเราะได้ง่าย และเกิดความประทับใจ ซึ่ง สอดคล้องกับผู้เชี่ยวชาญด้านดนตรีศึกษาคือ โชลตาน โคคาย และ ซินอิชิ ซูซูกิ (Koda'ly, 1882 – 1967 and Suzuki, 1898 -1998; อ้างถึงในประพันธ์ศักดิ์ พุ่มอินทร์. 2553: ออนไลน์) รวมถึง ชาตรี ขำศิริ (2555: ออนไลน์) ที่กล่าวถึงคุณค่าของกิจกรรมดนตรีว่า ทุกคนสามารถรับรู้รสชาติได้โดยใช้เสียงเป็นสื่อในการถ่ายทอด อารมณ์และความรู้สึกและเมื่อดนตรีเข้าถึงจิตใจจึงสร้างความสุขจากภายในบุคคลได้

จากผลการประเมินศักยภาพทางดนตรีของนักศึกษารุ่นน้อง พบว่า หลังการทดลองนักศึกษารุ่นน้อง ผู้เรียนมีคะแนนเฉลี่ยด้านความรู้ทางดนตรีสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 และศักยภาพทางดนตรีของ นักศึกษาที่เข้ารับการอบรมกิจกรรมดนตรีโดยรวมมีระดับความพึงพอใจในระดับมาก ถึงมากที่สุด ผู้วิจัยจึงขอ อภิปรายว่า เมื่อเปรียบเทียบคะแนนของนักศึกษารุ่นพี่และรุ่นน้อง พบว่า คะแนนเฉลี่ยของนักศึกษารุ่นพี่สูงกว่า รุ่นน้อง (\bar{X} =16.52 S.D.= 1.12 และ \bar{X} =15.81 S.D. = 1.25) ซึ่งผลการทดลองครั้งนี้แสดงให้เห็นว่า รุ่นพี่ ผู้สอนมีความรู้มากกว่ารุ่นน้อง เพราะผู้สอนต้องมีการเตรียมตัว ฝึกซ้อมก่อนการสอนหลายครั้ง จึงทำให้เกิด ความรู้ที่ถูกต้องแม่นยำ ผลการทดลองมีความสอดคล้องกับการวิจัยของ และ เบทธีว มายน์ (Bethel Maine, 2010: online) ได้ทำศึกษาวิจัยการเรียนรู้ของมนุษย์ และพบว่า วิธีการสอนผู้อื่นจะช่วยให้จำเนื้อหาได้ถึง 90% จึงทำให้รุ่นพี่ผู้สอนจดจำเนื้อหาทางดนตรีได้ดีกว่ารุ่นน้องผู้เรียน และคาโคลสกี (Kakolski, 1995: online) ที่ รายงานว่าคุณค่าความสำคัญจะเกิดประโยชน์ต่อรุ่นพี่มากกว่ารุ่นน้อง เพราะรุ่นพี่ได้ทบทวนความรู้บ่อยขึ้น ทำให้ การเรียนรู้ลึกซึ้งยิ่งขึ้น หรือก่อให้เกิดความก้าวหน้าโดยเฉพาะทางวิชาการ ดังนั้นจึงทำให้คะแนนของรุ่นพี่ผู้สอน มากกว่ารุ่นน้องผู้เรียน

4. ผลการประเมินรูปแบบฯ พบว่า นักศึกษาทุกคนเห็นด้วยกับการนำรูปแบบนี้มาใช้ในการพัฒนา ศักยภาพทางดนตรีของนักศึกษา และมีผลการประเมินตามมาตรฐานทั้ง 4 ด้านในระดับมากที่สุดในทุกขั้นตอน ของรูปแบบฯเช่นเดียวกับผลการตรวจสอบรูปแบบฯที่พิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิก่อนนำมาใช้ และรุ่นพี่ผู้สอนมี คะแนนการประเมินรูปแบบสูงกว่ารุ่นน้องเล็กน้อย แสดงว่า รูปแบบนี้ได้สร้างขึ้นอย่างมีมาตรฐานซึ่งกำหนดความ คาดหวังความสำเร็จล่วงหน้าได้ อีกทั้งยังเป็นรูปแบบที่สร้างความพึงพอใจให้แก่ศึกษารุ่นพี่ผู้สอน ทั้งนี้อาจ เป็นเพราะ นักศึกษารุ่นพี่ผู้สอนได้แสดงบทบาทในการเรียนรู้อย่างเต็มที่ มีส่วนร่วมในการเรียนรู้เกือบทั้งหมด สามารถนำมาพัฒนาคุณภาพการสอน และสังคมนิสัยได้จริง ทั้งนี้รวมถึงความรู้ทางดนตรี และด้านอื่น ๆ สูงขึ้น ตามกัน บุคลิกภาพสง่างาม มั่นใจในตนเอง สื่อสารชัดเจน กำหนดทิศทางการเรียนรู้ด้วยตนเอง นำเสนอความรู้ อย่างเป็นระบบ มีอิสระในการเรียนรู้และแสดงออกด้านความรู้ได้เต็มที่ จึงทำให้เกิดความมุ่งมั่น ที่จะฝึกฝน ตนเองเพื่อความสำเร็จของตนเองและกลุ่ม เกิดความเพียรพยายามมากขึ้นตามลำดับ ซึ่งผลการประเมินนี้ สอดคล้องกับทอปปิง (Topping, 2008: 5) ที่พบว่าผลดีของวิธีการเรียนรู้แบบพี่สอนน้องคือมีผลสัมฤทธิ์ทางการ เรียนสูงขึ้น พัฒนาความสัมพันธ์กับผู้อื่น พัฒนาการทางด้านบุคลิกภาพ และพฤติกรรมทางสังคมดีขึ้นทั้งหมด เช่นเดียวกับความกระตือรือร้นในการเรียนรู้ ประโยชน์จากการเรียนรู้ในรูปแบบนี้คือการเปิดโอกาสให้เด็กแต่ละ คนได้สร้างองค์ความรู้ภายในตนเอง ทำให้ง่ายต่อการสรุป หรือการเข้าถึงหลักการของสาระวิชาได้ดีขึ้น และที่

สำคัญคือพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมลดลงได้ และจากการสะท้อนคิด พบว่า นักศึกษารุ่นที่ผู้สอนพยายามทำดีที่สุด เพื่อความสำเร็จของกลุ่มและตนเอง เกิดความประทับใจ มองเห็นคุณค่าของความรู้สึที่ดีต่อผู้อื่น รู้จักตนเองมากขึ้น ห่วงใยผู้อื่นมากขึ้น รับผิดชอบตนเองและมองโลกในแง่ดี แสดงว่า ในการเขียนสะท้อนคิดทำให้รุ่นที่ผู้สอนตระหนักได้ว่าตนเองมีการเปลี่ยนแปลงในทางที่ดีในหลาย ๆ ด้าน ทั้งนี้เป็นเพราะ รูปแบบที่สร้างขึ้นทำให้นักศึกษารุ่นที่ผู้สอนเรียนรู้จากความสำเร็จ ความประทับใจ ความรับผิดชอบ และมุ่งมั่นในความเพียรพยายามของกลุ่มและตนเอง

ต่อไปผู้วิจัยขอกล่าวถึงสิ่งที่ค้นพบนอกเหนือจากทฤษฎีและเอกสารที่ได้ศึกษาค้นคว้า กล่าวคือ การใช้รูปแบบนี้ทำให้รุ่นที่เกิดความเกรงใจรุ่นน้องที่เข้าร่วมกิจกรรม เกิดความเห็นอกเห็นใจ เข้าใจและผูกพันกับน้องมากขึ้น ในขณะที่เดียวกันรุ่นน้องก็เข้าใจรุ่นพี่ กิจกรรมนี้ทำให้รุ่นพี่รักรุ่นน้องมากยิ่งขึ้น เพราะรู้สึกซาบซึ้งในการสละทั้งเวลา แรงกาย และให้กำลังใจรุ่นพี่ ซึ่งอาจจะเกิดขึ้นเฉพาะในกลุ่มคนไทยเท่านั้น อีกประเด็นคือ การให้นักศึกษาเข้าถึงเกณฑ์ในการประเมินพฤติกรรมความสามารถในการจัดกิจกรรมดนตรี ในขณะที่ทำการฝึกซ้อมเพื่อการทดลองประเมินพฤติกรรมการจัดกิจกรรมดนตรีภายในกลุ่ม ส่งผลให้นักศึกษามีพฤติกรรมการจัดกิจกรรมดีขึ้นตามลำดับ แสดงว่าเกณฑ์การประเมินมีผลต่อการพัฒนาพฤติกรรมการจัดกิจกรรมดนตรี เมื่อถึงระยะการจัดกิจกรรมที่สอนน้อง รุ่นที่ผู้จัดกิจกรรมจึงมีความสามารถในการจัดกิจกรรมดนตรีสูงตั้งแต่วันแรกและดีขึ้นตามลำดับ นอกจากนี้ผู้วิจัยให้ความสำคัญเอาใจจริงเอาใจกับการจัดกิจกรรม จัดจ้อ และอธิบายให้เข้าใจถึงผลดีที่จะเกิดขึ้นเพื่อสร้างแรงจูงใจให้การพัฒนาตนเองให้ดีขึ้นตามลำดับ หลังการทดลองนักศึกษายังคงยึดกระบวนการพัฒนาตนเองตามรูปแบบฯ และมีผลปรากฏว่าในการเรียนรายวิชาอื่น และพบว่านักศึกษามีความตั้งใจเรียนมากกว่าเดิม เข้าเรียนทุกครั้ง และเมื่อสอน หรือสั่งงานเพียงครั้งเดียวนักศึกษา ก็ค้นหาข้อมูลจากแหล่งความรู้ที่หลากหลายในเวลาอันรวดเร็ว เข้าใจความรู้ทางวิชาการได้ง่ายขึ้น ปรับความรู้ไปใช้ในวิชาต่าง ๆ ได้ในทันที ทั้งที่ไม่ได้สอน ดังนั้นจึงอาจกล่าวได้ว่า นักศึกษากลุ่มนี้สามารถสร้างองค์ความรู้ได้ด้วยตนเอง และเชื่อมโยงความรู้สู่การปฏิบัติอื่นๆ ได้ จึงอาจสรุปได้ว่า ความสำเร็จในครั้งแรกย่อมนำไปสู่ความสำเร็จในเรื่องอื่น ๆ อีกมากมาย ดังนั้นผู้สอนจึงควรให้นักศึกษาประสบความสำเร็จด้วยการสร้างสถานการณ์การเรียนรู้ที่ท้าทายและมีเป้าหมาย กำหนดเกณฑ์ให้ชัดเจนเพื่อการฝึกปฏิบัติ เปิดใจพร้อมที่จะรับฟังความคิดของผู้อื่นและเรียนรู้ตลอดเวลา ทั้งนี้เป็นเพราะช่วงสุดท้ายได้นำการสะท้อนคิดโดยใช้กิจกรรมสุนทรียสนทนา จึงทำให้นักศึกษาพัฒนาตนเองและเข้าถึงความรู้ ความจริง และความดีงามได้

ข้อเสนอแนะ

รูปแบบการพัฒนาศักยภาพทางดนตรีของนักศึกษาโดยการเรียนรู้แบบร่วมมือที่สอนน้อง เสนอแนะในการนำไปใช้ดังนี้

1. ผู้สอนควรเข้าใจองค์ประกอบของรูปแบบการพัฒนาศักยภาพทางดนตรีของนักศึกษาโดยการเรียนรู้แบบร่วมมือที่สอนน้องให้ถูกต้อง ควรเตรียมแหล่งเรียนรู้ สื่อต้นแบบที่มีความถูกต้อง เพราะปัจจุบันเพลงในระบบสารสนเทศที่นำเสนอกันนั้นมีความผิดเพี้ยนไปมากมายจนไม่รู้แหล่งที่มาของเพลง ทำให้ระดับเสียงไม่

เหมาะสม รวมถึงภาษา และทำนองที่เปล่งไป ดังนั้นผู้สอนควรต้องค้นหาแหล่งเรียนรู้ร่วมกับการศึกษาค้นคว้าร่วมกับนักศึกษา

2. กิจกรรมดนตรีทั้ง 7 กิจกรรมที่นำเสนอนี้ เป็นกิจกรรมดนตรีที่มีความจำเป็นต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัยเท่านั้น ซึ่งเป็นส่วนประกอบที่ทำให้เด็กปฐมวัยเรียนรู้กิจกรรมต่าง ๆ ได้อย่างราบรื่น มีความสุข กระตือรือร้นในการเรียนตลอดเวลา สอนง่าย เข้าใจสัญญาณและข้อตกลง ยืดเวลาความสนใจได้นานยิ่งขึ้น สามารถควบคุมชั้นเรียนได้ดี เกิดศรัทธาและศรัทธาในตัวครู ดังนั้นนักศึกษาจึงควรฝึกทุกกิจกรรมให้คล่องแคล่วอย่างสม่ำเสมอ มีความแม่นยำ ศึกษาเพิ่มเติมสม่ำเสมอ และที่สำคัญคือมีความสุขในการเรียนรู้ พร้อมทั้งจะเรียนตลอดเวลา

3. นักศึกษาควรใช้ความสามารถของเสียงในการจัดกิจกรรมโดยไม่มีสื่อประกอบอื่น ๆ จะทำให้พัฒนาความสามารถด้วยตนเองอย่างแท้จริง การฝึกเช่นนี้จะทำให้นักศึกษาเข้าใจการจัดการกับระดับเสียง น้ำเสียง ท่าทาง จังหวะ และการเคลื่อนไหวร่างกายของตนเองได้มากขึ้น และทั้งนี้นักศึกษาจะพบพาสื่อที่สร้างศักยภาพทางดนตรีให้แก่ตนเองที่มีคุณค่า น่าสนใจ และมีเสน่ห์ดึงดูดตลอดเวลา

4. การประเมินเพื่อการพัฒนาเป็นเรื่องที่ควรระมัดระวัง เนื่องจากนักศึกษาบางคนไม่เข้าใจในการพัฒนา จึงอาจคิดเชิงลบ และอาจทำให้สอนยากกว่าเดิม ดังนั้นจึงควรอธิบายว่า หากไม่มีการประเมินเพื่อพัฒนา จะเกิดผลเสียอย่างไร และเมื่อประเมินเพื่อพัฒนาแล้วจะเกิดผลดีอย่างไร เพื่อให้ศึกษาร่วมตัดสินใจ และยอมรับการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมได้

5. ขั้นตอนการเตรียมมีช่วงเวลาที่ยาวนานเพื่อให้นักศึกษาได้พัฒนาความพร้อมอย่างเต็มที่ก่อนการจัดกิจกรรมจริง การร้องเพลงเป็นเรื่องง่ายสำหรับเด็กปฐมวัย แต่จะเป็นเรื่องยากสำหรับคนที่ร้องเพลงเพียงคนเดียว ซึ่งยังไม่สามารถแก้ได้ แต่อาจต้องใช้วิธีการที่เพิ่มความถี่ให้มากขึ้น จัดบรรยากาศให้เรียนรู้โดยไม่รู้ตัว สร้างความคุ้นชินกับเสียงต่างระดับให้มากขึ้น แต่อย่างไรก็ตามยังมีกิจกรรมอื่น ๆ ที่สามารถนำมาใช้กับเด็กปฐมวัยได้ดีพอ ๆ กับการร้องเพลง ดังนั้นกิจกรรมดนตรีสำหรับเด็กปฐมวัยที่ควรนำมาฝึกได้แก่ การพูดตามจังหวะ การเคาะจังหวะตามคำพูด การเล่นเครื่องดนตรีกับการเคลื่อนไหวสำหรับเด็กปฐมวัย การสร้างเสียงหรือจังหวะจากส่วนต่าง ๆ ของร่างกาย การเคาะจังหวะร่วมกับเพื่อนฯ รวมทั้งเนื้อร้องในกิจกรรมดนตรีควรฝึกให้มีความถูกต้องชัดเจน เพราะเมื่อเกิดความประทับใจ เด็กจะฝึการจดจำทั้งหมด ดังนั้นการออกเสียง อักขระ จังหวะ น้ำเสียง ระดับเสียงควรฝึกมาให้ถูกต้อง มิฉะนั้นหากไม่เตรียมให้ถูกต้องเด็กอาจเรียนรู้ในเสียงที่ผิดพลาดตลอดไป

6. ผู้สอนควรสังเกตพฤติกรรมการจัดกิจกรรมดนตรีว่ามีพัฒนาการเป็นอย่างไร ไม่ควรหลบหลีกกิจกรรมที่บกพร่อง แต่ควรฝึกฝนให้มากขึ้นเพื่อสร้างครุที่ความพากเพียรในการพัฒนาตนเอง มิฉะนั้นครูปฐมวัยจะปฏิเสธกิจกรรมใหม่ ๆ ที่ไม่เคยทำ ไม่เคยลองใช้ และอาจจะกลายเป็นผู้ที่ล้าหลังทางวิชาการ ในทางตรงกันข้าม นักศึกษาอาจจะคิดกิจกรรมดนตรีที่แปลกแตกต่างและดีกว่าเดิมได้เสมอ ซึ่งอาจจะนำมาซึ่งการวิจัยสำหรับเด็กปฐมวัยต่อไป

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัย

1. ควรมีการพัฒนาแบบการเรียนรู้เกี่ยวกับกิจกรรมดนตรีที่น่าสนใจอื่น ๆ ได้แก่ การเล่นเครื่องดนตรีสำหรับครูปฐมวัยที่สามารถนำไปพัฒนาเด็กปฐมวัยได้อย่างแท้จริง เครื่องดนตรีที่ควรนำมาพัฒนากระบวนการจัดกิจกรรมดนตรี ได้แก่ เครื่องเล่นอิเล็กทรอนิกส์ เมโลเดียน ไวโอลิน ระนาด หรือเครื่องดนตรีประเภทอื่นที่เด็กสนใจ

2. ควรมีการศึกษาตัวแปรอื่นจากรูปแบบการพัฒนาศักยภาพทางดนตรีของนักศึกษา เช่น ภาวะผู้นำทางวิชาการ ความสามารถในการสอนเด็กปฐมวัย การใช้ภาษาในการเสริมแรงผู้เรียน การสร้างเป้าหมายในชีวิต การเรียน หรือความสัมพันธ์ของศักยภาพทางดนตรีที่มีต่อความสามารถในการเรียนรายวิชาอื่น ๆ

3. ควรมีการศึกษาพัฒนาศักยภาพด้านอื่น ๆ เช่น การสอน การจัดกิจกรรม การนำเสนอข้อมูล การสอนภาษาอังกฤษในระดับปฐมวัย ด้านภาษา ด้านคณิตศาสตร์ ด้านวิทยาศาสตร์ การคิดแบบมีวิจารณญาณ และการคิดสร้างสรรค์ที่ไม่ใช่เป็นเพียงจินตนาการที่แสดงออกมาด้วยการวาดภาพเท่านั้น

4. ควรมีการใช้รูปแบบการพัฒนาศักยภาพทางดนตรีของเด็กปฐมวัยโดยการเรียนรู้แบบร่วมมือกับนักศึกษาในสาขาวิชาอื่น ๆ เช่น การศึกษาพิเศษ ประถมศึกษา คหกรรมศาสตร์ นิติศาสตร์ หรือรัฐศาสตร์ ซึ่งอาจจะทำให้รุ่นพี่มีความแม่นยำเนื้อหามากยิ่งขึ้น

5. ควรมีการศึกษาผลการเรียนรู้แบบร่วมมือที่สอนน้องที่มีต่อพฤติกรรมจิตอาสาของผู้เรียนในระดับต่าง ๆ

เอกสารอ้างอิง

ภาษาไทย

- คณะกรรมการบริหารหลักสูตรสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย. (2557). *หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย (5 ปี) พ.ศ. 2557*. คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์. อุตรดิตถ์: มหาวิทยาลัย.
- ชาตรี ขำศิริ. (2555). *ดนตรีคืออะไร*. [ออนไลน์]. เข้าถึงเมื่อ 15 สิงหาคม 2559. เข้าถึงได้จาก <http://www.angsilacompsci.buu.ac.th>.
- ณัฐพร อารีญาติ. (2558). *รายงานสรุปการประชุมสัมมนาครูพี่เลี้ยงและนักศึกษาปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2558 สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์*. อุตรดิตถ์: มหาวิทยาลัย.
- รัชชัย นาควงษ์. (2541). *การสอนดนตรีสำหรับเด็กตามแนวโคโคได*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- รัชชัย นาควงษ์. (2543). *การสอนดนตรีสำหรับเด็ก*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ธีระเกียรติ เจริญเศรษฐศิลป์. (2558). “สานพลังเรียนรู้ครูนักปฏิบัติ: คืนความสุขสู่ผู้เรียน.” [ออนไลน์]. ใน *การประชุมวิชาการ. ศูนย์การประชุมอิมแพค. เมืองทองธานี นนทบุรี, เข้าถึงเมื่อ 2 เมษายน 2559. เข้าถึงได้จาก <http://www.moe.go.th/websm/2015/apr/118.html>.*
- ธีราพร กุลนันทน์. (2554). “บทวิพากษ์หลักสูตร.” ใน *หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย พ.ศ. 2554*. อุตรดิตถ์: มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์.
- ประพันธ์ศักดิ์ พุ่มอินทร์. (2553). *เครื่องดนตรีใดที่เหมาะสมกับเด็ก*. [ออนไลน์]. เข้าถึงเมื่อ 20 เมษายน 2558. เข้าถึงได้จาก <http://www.mecbangna.igetweb.com/articles/443368/>.html.
- พิสิฐ เทพไกรวัล. (2554). *การพัฒนารูปแบบเครือข่ายความร่วมมือเพื่อคุณภาพการจัดการศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก*. วิทยานิพนธ์. กศ.ด. (การบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- มาเรียม นิลพันธุ์ และคณะ. (2553). *การประเมินโครงการยกระดับคุณภาพครูทั้งระบบกิจกรรมการพัฒนานักเรียนแนวใหม่*. กรุงเทพฯ: คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์.
- เยาวพา เตชะคุปต์. (2542). *ดนตรีและกิจกรรมการเคลื่อนไหวสำหรับเด็กปฐมวัย*. กรุงเทพฯ: เอ.พี.กราฟฟิค.
- สุภาณี เส็งศรี. (2554). “การฝึกทักษะการวิจัยและพัฒนาศึกษาโดยกิจกรรมแบบพี่สอนน้อง.” *วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร*. ปีที่ 13, ฉบับที่ 2 (พฤษภาคม – สิงหาคม) : 129 – 137.
- สุณี บุญพิทักษ์. (2556). *รูปแบบการพัฒนาศักยภาพครูทำวิจัยพัฒนาการเรียนรู้อัตนวิสัยครูเพื่อเพียงระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน*. กำแพงเพชร : มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร.
- สุวิมล ว่องวานิช. (2549). “บทที่ 3 แบบตรวจสอบรายการประเมิน: วิธีวิทยาและเครื่องมือประเมิน.” ใน *การประเมินนิเทศ: วิธีวิทยาและการประยุกต์ใช้*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อารยา ช่ออั้งชัย และวัชร เล่าเรียนดี (2554). *การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมความสามารถในการคิดแก้ปัญหาอย่างมีวิจารณญาณกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5*. *วารสารศิลปการวิจัย*. ปีที่ 2, ฉบับที่ 2 (มกราคม – มิถุนายน) : 94-107.

ภาษาต่างประเทศ

- Bargh, J. and Schul, Y. (1980). "On the cognitive benefits of teaching." *Journal of Educational Psychology*. 72 : 593-604.
- Bethel, M. (2010). *Source National Training Laboratories*. [Online]. Accessed May 2017. from <http://www.washingtonpost.com/news/answer-sheet/wp/2013>.
- Bond, R. and Castagnera, E. (2006). "Peer supports and inclusive education: An underutilized resource." in *Theory into Practice*. 45 : 224-229.
- Burns, E. (2006). "Pause, prompt and praise – peer tutored reading for pupils with learning difficulties." in *British Journal of Special Education*. 33(2) : 62-67.
- Coenen, M.D. (2002). "Using gifted students as peer tutors." in *Gifted Child Today*, 25(1) : 48-58.
- Gaido, D. (2005). *John Dewey's Theories of Education*. [Online]. Accessed May 2017, from <https://www.marxists.org/archive/novack/works/1960/x03.htm>.
- Hartman, H. (1997). "What makes cooperative learning work?." in *Human Learning & Instruction*. (July) : 37-38.
- Hogan, D. M. and Tudge Jonathan, R. H. (2003). *Implications of Vygotsky's theory for peer learning*. [Online]. University of North Carolina. Accessed April 2017. from <http://www.semanticscholar.org/paper/Implications-of-Vygotsky-s-Theory-for-Peer-Learning>.
- Kalkowski, P. (1995). *Peer and cross-age tutoring. School Improvement Research Series*. 18, 1-27. Accessed February 2009, from NW Regional Education Laboratory. Accessed April 2017. from <http://www.nwrel.org/archive/sirs/9/>.
- Lewin, K. (1940). *Field Theory (psychology)*. [Online]. Accessed December 2017. From [https://en.wikipedia.org/wiki/Field_theory_\(psychology\)](https://en.wikipedia.org/wiki/Field_theory_(psychology)).
- Lilya, W. (1982). *Peer Teaching: Historical Perspectives*. Westport. Conn: Greenwood Press.
- McKeachie, W. J. and others. (1986). *Teaching and Learning in the College Classroom: A Review of the Research Literature*. Ann Arbor, MI: University of Michigan.
- The Access Center. (n.d.). *Improving Access for All Students K-8. Using peer tutoring to facilitate access*. [online]. Retrieved February 2009. form <http://www.k8accesscenter.org/index.php/category/peer-tutoring/>.
- Topping, K. (2008). *Peer-assisted learning : A practical guide for teachers*. Newton, Mass: Brookline Books.

- Wheldall, K. and Colmar, S. (1990). "Peer tutoring for low-progress readers using 'pause, prompt and praise.'" In H.C. Foot, M.J. Morgan & R.H. Shute (Eds.) *Children Helping Children*. New York: John Wiley & Sons.
- Whipple, W.R. (1987). "Collaborative Learning: Recognizing It When We See It." *AAHE Bulletin*. 40(2) : 3-7.
- Whitman, N.A. (1998). *Peer Teaching: To Teach Is to Learn Twice*. Jossey-Bass: San Francisco.